

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon:159-490

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1973. november 9.

bb 1. életre kelt a félezer éves tölgy - történelmi arcképeket farag a középkori kapugerendába szigetvár művésze

vid/ká/ny -cz

1973. november 9.

a szigetváron élő zágon gyula képzőművész, nyugalmazott rajztanár páratlan érdekességű munkába fogott: történelmi arcokat farag „történelmi fába”, - egy félezer éves kapugerendába. csatornázás közben került napvilágra az épségben maradt 5 méter hosszúságú rönk, amely csaknem ötszáz éve pihent a mocsaras földben, mint szigetvár városkapujának egyik tartópillére. zágon gyula megszerezte a ma is szinte vaskeménységű rönköt, amelynek színe évszázadok alatt sötétté vált, helyenként ébenfeketébe hajló. s nyomban megszületett a terv is: a középkori fából stilszerűen a magyar középkor - a xv.-xvii. század - nagy alakjainak arcképét formálja meg. a vaskos tölgyrönk mintegy huszonöt portré kifaragásához szolgáltat anyagot. a művész alkotószobájában egymás mellett sorakozik hunyadi jános, mátyás király, janus pannonius, hess andrás, dózsa györgy, kanizsai dorotty, balassi bálint, dobó istván, szondy györgy, tinódi lantos sebestyén, bethlen gábor, a hadvezér és a költő zrinyi miklós, s a többiek portréja. a hajdani kapupillér ily módon nemzetünk nagyjainak vonásaiban új életre kelt. az öreg tölgy finom erezete, különleges színe, érzékelhető keménysége megragadó szépséget ad a művészen faragott arcképeknek. a nagy munka - előreláthatóan - a jövő év tavaszán készül el. zágon gyula a történelmi arcképsorozatot olyan közintézménynek, muzeumnak vagy galériának akarja felajánlani, amelyik vállalja, hogy valamennyit együttesen kiállítja./mti/

-.-

KA

-1-

bb 2. mit ígér a tévé a jövő hétre?

i nn/mm/ny hi la

1973. november 9.

november 13-án, kedden este az „ez is operett, az is operett„ műsorában Offenbach és Lehár melódiák, közismert operettek és egy új musical dallamai csendülnek fel. a közreműködők között Dayka Margit, Kazal László, Szabó Gyula és a külföldről hazalátogatott Bársony Rózi szerepel. utána Drozdowsky „Lengyel ballada„ című tévéjátékát láthatják Szőnyi G. Sándor rendezésében a szolnoki szigligeti színház művészeinek előadásában. a háború utolsó évében játszódó történet a varsói ellenállók két napját idézi fel megrázó erővel.

november 14-én, szerdán délután a „tizentulák társasága„ és a „rólad van szó„ jelentkezik, ez utóbbi a fiatalok önállósága felett nyit vitát. este Maigret felügyelő újabb nyomozása után a „jogi esetek„-re kerül sor, majd a „zenei figyelő„-t sugározzák.

november 15-én, csütörtökön negyedszer találkozhatunk a korszerű táplálkozás kérdéseivel a „megmértünk és nehéznek találattunk„ című műsorban. este „az árnyak délben tűnnek el„ című filmsorozat második része után Kállai István: „hogyan képzel 2073-ban„ című műsora következik.

november 16-án, pénteken este a kiváló amerikai drámaíró O'Neil - akit a magyar közönség az amerikai Elektra szerzőjeként már ismer - három egyfelvonásos kerül képernyőre Horváth Tibor rendezésében. a három mű: „veszélyes övezet„ „olaj„ és „reggeli előtt. ezután dokumentumfilmet láthatnak „a Lánchid története„ címmel. a Lánchid szinte fővárosunk szimbóluma idehaza és külföldön is, de alig ismerjük jóval több mint évszázados történetét. az 1973-as felújítás lehetőséget adott, hogy az esemény kapcsán bemutatassák a Lánchid történetét,

november 17-én, szombaton a „ki minek mestere„? a számítástechnika történetével, gépeink működésével foglalkozik. este a „magyarázom magunkat„ után a „televízió kabarésínháza„ jelentkezik novemberi műsorával. közreműködnek: Psota Irén, Márkus László, Bárdy György és még sokan mások. éjszakai előadásban a Krudy Gyula írásaiból készült „szindbád„ című színes magyar filmet vetítik a 16 éven felülieknek.

november 18-án, vasárnap a „korok, versek„ című sorozat Kulcsy Ferenc himnuszát elemzi az irodalomtörténet és a zene szemszögéből. este csokonai vitéz Mihály „dorottya avagy a dámák diadalma az fárságon„ című „furcsa vitézi verseket„ mutatják be góbbi hildával a címszerepben. „tévélottó„ a címe annak a szórakoztató műsornak, amely a bűvös számok jegyében készült./mti/

- 2 -

bb 3. Tehervonatnyi erdei gyümölcs dél-dunántulról

vid ká bh -cz

1973. november 8 9.

dél-dunántulon szedik az erdők-mezők őszi gyümölcsét: a kökényt. a hideg hajnalokon „megcsipte a dér„ a kék boglyokat és ezzel alkalmassá váltak a szedésre. az erdei termék vállalat ércsi üzemzetősége már több mint husz mázsát vásárolt fel. a gyümölcsből zamatos levét préselnek, amit szörpizetőként használnak fel. a kökény -mag keresett exportcikk: a külföldi faiskolák vásárolják oltóanyag nevelésére. a kökényszürettel le is zárult a vadontermő gyümölcsök gyűjtése dél - dunántulon. az erdei termék vállalat több mint negyven vagonnyi, azaz egy egész tehervonatot megtöltő mennyiségű erdei-mezei gyümölcsöt vásárolt fel. legtöbbit az utak mentén termő bodzából gyűjtötték be: kereken másfélezer mázsányit. a bodza „véréből„ az élénkpiros gyümölcsléből természetes festőanyag készül a különféle szörpök számára./mti/

..-

bb 4. 220 ezer szovjet tranzisztoros rádió

i sz pá ie bh la

1973. november 9.

a nyolc-tíz százalékkal több tranzisztoros rádiót vásárolunk jövőre a szovjet ipartól, mint az idén. az elektroimpex és szovjet partnere, a Mashpriborintorg a napokban írta alá az erről szóló szerződést. így 1974-ben mintegy 3 millió rubelért több mint 220 ezer darabot importálunk a már jól bevált, a fogyasztók körében népszerű szovjet tranzisztoros rádiókból: a sokol, orbita, signál és vef típusokból./mti/

..-

- 3 -

bb 5. Lápos partszakaszból üdülőterület

vid ká bh -cz

1973. november 9.

Keszthelyen a balatoni tárcaközi bizottság támogatásával az idén folytatták azt a partszabályozó munkát, amely a helikon szálló parti környezetének kialakításával kezdődött. a keszthelyi helikon szállótól keleti irányban, gyenesdiás határához közel, újabb partvédmű építésével és a lápos terület feltöltésével 5 hektáros területet készítenek elő üdülőtelep építésére. a balatonpart leendő üdülőnegyedének területét az építkezések megkezdése előtt közművesítik. ezután értékesíti majd a városi tanács a telkeket./mti/

--

bb 6. vigyázatlan vezető, halálos baleset

i bö mm hi bh la

1973. november 9.

Raffai József 51 éves budapesti lakos taxit vezetett a IV. kerületi megyeri uton. figyelmetlensége miatt változatlan sebességgel haladt be a főti uti kereszteződésbe, ahol messziről is jól láthatóan elsőbbségadásra kötelező jelzőtábla áll. ugyanebben az időben a főti uton egy tehergépkocsi közlekedett a megyeri ut felé. a teherautó vezetője észlelve, hogy a taxi sebességcsökkentés nélkül ér a kereszteződésbe, hirtelen fékezett, balra fordult, azonban így sem tudta elkerülni az összeütközést. a karambolt követően a taxi egy felsővezeték tartó oszlopnak ütközött. a taxiban utazó asszony az elszenvedett súlyos sérülések és az azokhoz társult szövődmények következtében két hét múlva meghalt. a két gépkocsi és a vezeték-oszlop megrongálódásával jelentős kár is keletkezett.

a központi kerületi bíróság Raffai Józsefet halálos közúti baleset gondatlan okozásának büntetéseért egy évi szabadságvesztésre ítélte és három évre eltiltotta a gépjárművezetéstől./mti/

--

- 4 -

Na

bb 7. 1974.évi prognózis: a termelés gyorsulására, élénk külkereskedelemre számítanak a vállalatok

i sl/fk um ie la

1973. november 9.

a gazdaságkutató intézet megkérdezte a legjelentősebb vállalatokat és szövetkezeteket, hogy az idén és jövőre milyen gazdasági eredményekre számítanak, várhatóan hogyan zárul az 1973-as év, illetve 1974-ben hogyan alakul termelésük, a vállalati létszám, hogyan változnak készleteik, áraik, hogyan alakulnak értékesítési lehetőségeik

a válaszokból kitűnik, hogy az iparvállalatok 1974-re is a termelés dinamikus fejlődésével számolnak. különösen a nehéziparban, az alumíniumkohászatban, a híradástechnikai és vákuumtechnikai iparban és a kötszövőiparban jók a lehetőségek a termelés nagyobb mérvű növelésére. összességében az ipari termelés átlagos 6,6 százalékos növekedésével számolnak, a szóródás azonban meglehetősen jelentős. az ipar strukturális változásaira is utal, hogy amíg a megkérdezett vállalatoknak mintegy 20 százaléka várhatóan az átlagnál jóval nagyobb mértékben növeli termelését, 33 százalékukban a növekedés kismértékű lesz, sőt a vállalatok 3,8 százalékánál a termelés csökkenésével számolnak. a beruházási kedv és lehetőségek élénkülésével függ össze, hogy egész sor vállalat a beruházási javak gyártásának fokozására készül fel. az ipari vállalatoknak mintegy 70 százaléka számol azzal, hogy beruházási célokra az ideinél és a tavalyinál több árut tud majd értékesíteni; e termékek gyártása a számítások szerint jövőre 4,3 százalékkal fokozódik.

változik a különböző iparágakban elhelyezkedő dolgozók aránya is. a bányászatban /a kőolaj-és földgázkitermelés kivételével/, valamint a kohászatban és néhány textilipari ágazatban a vállalatok zöme létszámcsökkenésre számít, viszont a jelenleginél nagyobb létszámot kíván alkalmazni a híradás-és vákuumtechnikai ipar, a műszeripar és a vegyipar.

az értékesítési lehetőségeket az ipar és a kereskedelem nagyjából egyformán ítéli meg. úgy vélekednek, hogy a hazai kereskedelemben főként a vegyes iparcikkek forgalma nő, kisebb mértékben emelkedik a ruházati cikkek eladása. ezen belül azonban a kötszövőipari termékek forgalmának lényeges emelkedésével lehet számolni, a cipők forgalma pedig csak kisebb mértékben emelkedik.

/folyt.köv./

7.58/um

16 gulf

- 5 -

bb 7. /1974.évi ...folyt./um

az exportban nem várható számottevő változás, vagyis kivitelünk tovább növekszik, bár annak mértékéről némileg eltér az ipar és a külkereskedelem előrejelzése. a gépipari és az ipari fogyasztási cikkek exportjának növekedését az ipar optimistábban ítéli meg, mint a külkereskedelem. a mezőgazdasági és az élelmiszeripari export jelentős gyorsulásának kilátásaiban azonban megegyeznek a vélemények.

a vállalatok termelésüket az anyag- és készárúkészletek mérsékelt növelésével kívánják fokozni, sőt a megkérdozett üzemek 50 százaléka egyáltalán nem akarja növelni anyagkészletét.

ami az árak várható alakulását illeti, a vállalatoknál csupán 0,3 százaléka tart szükségesnek számottevőbb áremelést, a nagy többség véleménye szerint termékeik belkereskedelmi ára nem változik, 1,3 százaléka pedig árcsökkenéssel számol. /mti/

bb 8. megkezdődött a számítógépek sorozatgyártása - sokoldalú kgst együttműködés a számítástechnika fejlesztésére

i ni/gg um ie la

1973. november 9.

az egységes számítógép rendszer sokoldalú műszaki és gazdasági tervezésének hároméves szakasza ebben az évben lezárult: a részvevő kgst országokban elkezdődött a gépek és részegységek sorozatgyártása - tájékoztatták nagy ímret, az mti munkatársát a kohó- és gépipari minisztériumban. magyarországon elkészült az r-10-es számítógépek - a kooperációban hazánk ennek a legkisebb számítógépnek a gazdája - null-sorozat, illetve sorozatgyártása is megkezdődött. a szovjetunió bemutatta a kooperáló országok szakembereinek az r 50-est és r 60-ast, az ndk pedig az r 40-est. az r 30-as család első tagjai is elkészültek a szovjetunióban és lengyelországban, ezekből a szükséges mennyiséget a két ország biztosítja, ugyanúgy, mint az r 20-asokat bulgária és a szovjetunió. a termelés a felhasználók igényeivel összhangban van, de a programban érdekelt országok kereskedelmi munkája további finomításra szorul a számítástechnikai gépek cseréjében.

/folyt.köv./

8.05/um

To gur

- 6 -

bb 8. / megkezdődött ...folyt./um

a magyar ipar 1973-ban már több mint egymilliárd forint értékben gyárt számítógépeket és részegységeket. a magyar számítógépek, az r 10-esek nagy mértékben ipari kooperációt szolgálnak, mert mint az egységes számítógép rendszer legkisebb tagjai, a többi számítógép kiszolgáló egységei is lehetnek. a hazai részegység-gyártás is éppen úgy szolgálja a magyar, mint a partner számítógépgyártást. lyukszalag-technikai berendezéseket, fix lemeztárolókat, táv-adatfeldolgozási adatvégállomásokat készítenek a magyar vállalatok, s az adat-előkészítő gépek is nagyon jól hasznosíthatók minden számítógéphez. legnagyobb az érdeklődés a kisteljesítményű sormyomtató berendezések iránt. a közeljövő legfontosabb feladata pedig, hogy az r 10-eseket minél több programmal lássák el.

bár hazánkban már több mint 200 számítógép működik, a számítógép-technika hazai alkalmazásának hatékonysága még nem éri el az ipari termelés felkészültségi színvonalát. jelenleg az alkalmazott számítógépek értékének mintegy 15-20 százaléka a hozzájuk biztosított program értéke, amelyet 40-50 százalékra kell növelni ahhoz, hogy a géppark gazdaságosabban terhelhető legyen. ehhez több szakemberre, a gépek hatékonyabb kihasználására van szükség. ezért tavaly meggyorsították a programozó matematikus képzést, s a felsőoktatásban új ágazatokat hoztak létre, amelyek már ebben az évben adtak számítástechnikai szakembereket.

a nagyobb sorozatok gyártásának megindulása, a programok számának és értékének növelése és több járulékos szolgáltatás megvalósulása tovább bővíti a nemzetközi együttműködés lehetőségeit. a magyar számítógépgyártás teljesíti, sőt túlteljesíti vállalati kötelezettségeit, a tudományos együttműködés is egyre hatékonyabb. mindezekhez a legnagyobb segítséget a szovjetuniótól kapják a magyar vállalatok, a kohó- és gépipari minisztérium és a szovjet rádióipari minisztérium műszaki-fejlesztési, és műszaki-tudományos együttműködési szerződéseinek keretében. kormányegyezmény alapján valósul meg a kooperáció az ndk-val is, cseh-szlovákiával hamarosan, lengyelországgal a jövő év elejére várható hasonló szintű egyezmények megkötése. a kétoldalú kormányközi egyezmény keretében egyre aktívabban működik közre bulgária, s a közelmúltban kuba is kormány szinten kapcsolódott be az egységes számítógéprendszer létrehozásába. /mti/

8.12/um

To gur

- 7 -

bb 9. mérnökképzés és továbbképzés a petrokémiai program
jegyében - dr. Péchy László az ásványolaj és széntech-
nológiai tanszék vezetőjének nyilatkozata

vid/um cz

1973. november 9.

a számítások szerint 1985-ig hétszeresére nő népgazdaságunk petrokémiai eredetű termékszükséglete. az igények kielégítését szolgálja a petrokémiai központi fejlesztési program, amely megvalósításának első lépéseként a magyar-szovjet olefin egyezményre alapozva, már megkezdtek Leninvárosban a nagyszabású beruházásokat. az itt termelt vegyi anyagok új lehetőségeket nyitnak a műanyag és műszálgyártásban egyaránt. ugyanakkor korszerűsítik a vegyipari termelésünk számos ágát. a petrokémiai technológusok, mérnökök képzése ma egyedül a veszprémi vegyipari egyetem feladata. itt képezik még a szakmérnököket is az ásványolaj és széntechológiai tanszék feladata az iparban dolgozók rendszeres továbbképzése is. hogyan készült fel az egyetem oktató és kutató gárdája a rohamosan fejlődő iparág szakember utánpótlásának nevelésére és hogyan készítik fel a hallgatókat a növekvő szakmai feladatok ellátására? erre a kérdésre kért választ dr. Péchy László rektorhelyettestől az ásványolaj és széntechológiai tanszék vezetőjétől Barta Éva, az mti munkatársa.

- az utóbbi husz évben megtizszereződött a világon a petrokémiai eredetű termékek gyártása. ez a fejlődés évente 16 százalékos növekedésnek felel meg, amely egyedülálló, hiszen nincs még egy gazdasági szektor, amely ilyen gyorsan fejlődött volna. az előzetes becslések szerint 2000-re a vegyipari alapanyagok 90 százaléka petrokémiai eredetű lesz, így közvetlenül, vagy közvetve a vegyipar valamennyi ágában szükség lesz petrokémiai szakemberre is. ez a tendencia növekvő feladatokat jelent a szakoktatásban, s főleg az üzemmérnök, a mérnök és a specialista képzésében, valamint a már végzett szakemberek továbbképzésében is.

- egyetemünkön kezdetben egyenlő arányban szerepelt a széntechológia és az olajtechnológia oktatása. ma már az arány teljesen eltolódott az olajtechnológia javára. a tantárgyon belül általában, szinte félévenként módosítjuk, bővítjük a tananyagot. ezeknek a módosításoknak a fejlett szakirodalmi információs hálózat mellett igen fontos alapja a tanszék szerteágazó üzemi kapcsolata.

/folyt.köv./

8.17/um

Tó^{sz}

- 8 -

bb 9./ mérnökképzés ...folyt/um

ma az olajiparban dolgozó vezetők és szakemberek döntő többsége az egyetemünkön végzett. rendszeresen felkeresnek bennünket, konzultációra eljuttatják hozzánk tapasztalataikat, észrevételeiket, és gyakran hoznak tudományos megbízást is. ez az együttműködés egy egészséges kölcsönhatás, amely az egyetemi oktatásban kutatásban, valamint az üzemi műszaki fejlesztésben egyaránt érezteti hatását. a nappali oktatásban a szakmai alapozás mellett elsősorban most a számítástechnika olajipari alkalmazására fordítunk nagy gondot, éppen a az üzemi szakemberek kérése alapján.

- nálunk többfokozatos mérnökképzés folyik. a hallgatóink három év után választhatnak a különböző ágazatok között. a petrokémiai ágazatot általában 10-12% választja évente. ez a szám lehetne magasabb is az igényeket figyelembe véve. a viszonylagos alacsony létszámot azonban már kiegyenlíti a szakmérnök-képzés, amelyen a végzett mérnökök szerzik meg a speciális petrokémiai ismereteket. a kétéves szakmérnök képzés átlagos hallgató létszáma 30, s ez elegendőnek mondható.

- megszerveztük a petrokémiai mérnökök továbbképzését is. a nyáron már harmincan vettek részt a kéthetes tanfolyamon s megismerték a legújabb eljárásokat, módszereket, munkatársaik külföldi tapasztalatai alapján. így tájékoztatást kaptak többek között a petrokémikusok moszkvai világkongresszusáról is.

- a mérnökképzésnek ideális formáját teremtette meg az országos kőolaj és gázipari tröszt, amelynek mérnökei a jövőben szintén kötelezően legalább öt évenként részt kell hogy vegyenek szakmai továbbképzésen, ahol felfrissítik régi ismereteiket és újakkal egészítik ki azokat. tervezzük a jövőben - szintén a téma behatóbb megismerése érdekében - az újszerű mérnöktovábbképzést, amely szerint az egyetemen töltene a szakember két évet, részt venne az itteni kutatásokban és két év után megszerezhetné a doktori címet is.

- megkezdődött az egyetemen a környezetvédelmi szakmérnök képzés, amely az ásványolaj és széntechológia tanszék elsődleges feladata, hiszen ez az oktatás az igényeknek megfelelően szintén petrokémiai orientációjú.

/folyt.köv./

8.20/um

Tó^{sz}

- 9 -

bb 9./ mérnökképzés ...2.folyt./um

- az oktatás fejlesztéséhez, tökéletesítéséhez, elengedhetetlenül szükséges, hogy az egyetem oktatói saját tudományos tapasztalataikból is merithessenek. e célnak megfelelően állítottuk össze tudományos programunkat is, amelynek minden része kapcsolódik a petrokémiai programhoz, részben alapkutató, részben pedig megbízatásos kutatási jelleggel. foglalkozunk a különböző kenőolaj adalékok kikísérletezésével, egyes technológiák melléktermékeinek hasznosításával, s a petrokémiai üzemek környezetvédelmi problémáival is.

- a korszerű kutatás és oktatás egyik fontos tényezője a műszerezettség, amely egyetemi viszonylatban jónak mondható, de a nagyszabású petrokémiai program oktatási igényeitől még elmarad - mondotta befejezésül dr. péchy lászló rektorhelyettes.
/mti/

--

bb 10. hasító gép az erdei munka könnyítésére

vid/um ká cz

1973. november 9.

a fakitermelésnél még mindig az egyik legnehezebb munkának számít a rönkhasítás. az emberi erő kímélésére hidraulikus hasító gépet szerzett be a zalai erdő-és fafeldolgozó gazdaság. a traktorvontatású munkagép 20 tonna nyomóerővel hasítja szét a rönköket és egy nap 20 köbmétert dolgoz fel./mti/

--

bb 11. közlekedési balesetek

pá um hgy

1973. november 9.

solt belterületén kulcs mihály 23 éves tv-műszerész, budapesti lakos személygépkocsijával elütötte boros ágnes, 17 éves varrónő, solti lakost, aki súlyos, életveszélyes sérülést szenvedett. a baleset után kulcs segítségnyújtás nélkül továbbhajtott. a baleset oka: a gépkocsivezető nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett. a rendőrség kulcs mihályt elfogta és előzetes letartóztatásba helyezték.

/folyt.köv./

10.40/um

10.11.20

- 10 -

bb 11. /közlekedési ...folyt./um

gyula belterületén szőlősi mátyás 37 éves csoportvezető, román állampolgár, aradi lakos, személygépkocsijával demkó józsef 30 éves gépkocsivezető, gyulai lakos által vezetett tehergépkocsinak ütközött. az összeütközés következtében szőlősi mátyás olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy kórházba szállítás után meghalt. demkó józsef és utasa súlyos, a román gépkocsi utasa könnyű sérülést szenvedett. a baleset oka: szőlősi nem adta meg az elsőbbséget a tehergépkocsinak.

zsombó és forráskút községek között soós istván 22 éves egyénileg gazdálkodó, üllési lakos kölcsönként személygépkocsival elütötte a vele azonos irányban kerékpáron haladó vass istván 63 éves tsz-éjjeliőr, forráskuti lakost, aki a helyszínen meghalt. a baleset oka: soós nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett. soós istvánt őrizetbe vették.

a debreceni máv-állomáson egy személyvonat halálra gázolta a sínek mellett figyelmetlenül haladó varga györgyi 15 éves iparitanuló debreceni lakost.

a ix. kerületi illatos uton a házgyári bejárónál levő megálló-ból kiinduló 54-es autóbusról leesett szőke dániel 53 éves nyugdíjas, gyáli lakos, mert az autóbusz vezetője, nagy sándor 27 éves gyáli lakos szabálytalanul, korán indította el az autóbust. nagy sándor a baleset után segítségnyújtás nélkül tovább haladt. szőke dánielt a mentők súlyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították kórházba. nagy sándor ellen őrizetbevétel mellett indított a rendőrség eljárást.

a xiii. kerület szent istván körút és jászai mari tér torkolatánál levő villamosmegállóban szabálytalan helyen, figyelmetlenül ment át a villamossíneken kovács mária 42 éves fodrász, és rácz lajos 45 éves technikus, budapesti lakos és egy 4-es villamos mindkettőjüket elütötte. kovács máriát súlyos, de nem életveszélyes, rácz lajost könnyű sérüléssel szállították kórházba.

lázár jános 39 éves kocsikisérő, budapesti lakos a iv. kerület főti ut és szilágyi utca kereszteződésében személygépkocsijával nem adta meg az elsőbbséget és összeütközött egy tehergépkocsival. lázár jánost súlyos, de nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba./mti/

--

10.45/um

10.11.20

- 11 -

bb 12. a Lottó nyerőszámai

tr um hgy

1973. november 9.

a sportfogadási és Lottó igazgatóság közlése szerint a
celldömölkön megtartott 45. heti Lottósorsoláson a következő
számokat húzták ki:

10, 52, 61, 78, 84

/mti/

--

bb 13. szabadkán vendégszerepel a szegedi színház

vid/ká-ju hgy

1973. november 9.

pénteken délelőtt jugoszláviába utazott a szegedi nemze-
ti színház hetvenöt tagu prózai együttese, giricz mátyás igaz-
gató vezetésével. a szegedi művészek a jugoszláviai testvérvá-
rosban, szabadkán gárdonyi: ida regénye című művét mutatják be.

a Vendégszereplés viszonzásaként a szabadkai színház szerb
horvát tagozata érkezik a hét végén hazánkba. a vendégek szomba-
ton baján, vasárnap pedig hercegszántón trifkovic: válogatós lány
című zenés vígjátékát mutatják majd be. /mti/

--

bb 14. a vidám szinpad

gk-ju hi hgy

1973. november 9.

kétnapos vendégszereplésre utazik bécsbe. november 10-11-én a
collegium hungaricumban ,, pesti kabaré,, címmel tart előadást.
/mti/

--

11.55/ju

10.12.55

-12 -

bb 15. elhunyt pirk sándor,

pá-ju hi hgy

1973. november 9.

a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje. hamvasztás utáni
bucsuztatása november 13-án 15 órakor a rákospalotai temetőben
lesz.

mszmp xv. kerületi bizottsága.

/mti/

--

bb 16. elhunyt szenkovics margit

tr-ju hi hgy

1973. november 9.

a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, a magyar partizán
szövetség tagja. bucsuztatása november 12-én, 11.30 órakor lesz
a farkasréti temető ravatalozójában.

az mszmp v. kerületi bizottsága
és a magyar partizán szövetség

/mti/

--

bb 17. elhunyt dr. bácskai gyula címzetes egyetemi tanár

vid/fm-ju hgy

1973. november 9.

rövid szenvedés után 51 éves korában elhunyt dr. bácskai
gyula, címzetes egyetemi tanár, aki husz éven át a veszprémi
nehézipari kutató intézet korrozíós osztályának vezetője
volt. /mti/

--

bb 18. diszmadár-kiállítás szombathelyen

vid/fm-ju hgy

1973. november 9.

a magyar diszmadártenyésztők és madárbarátok országos
egyesületének szombathelyi csoportja rendezésében pénteken
diszmadár-kiállítás nyílt szombathelyen. a kiállításon kanári
madarak, papagájok, szövőpintyek, diszfácánok, galambok és egyéb
különleges madárfajták láthatók. /mti/

--

12.25/ju

10.12.55

-13 -

bb 19. ankét az erdők közjóléti szerepéről - parkerdőt avattak kaposváron

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

kaposváron pénteken ankétot tartottak az erdők közjóléti szerepéről. illés dezsőnek, a somogyi erdő- és feldolgozó gazdaság vezérigazgatójának megnyitó szavai után dr. madas andrás mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes, az országos erdészeti egyesület elnöke tartott előadást az ember és környezetének védelméről. ezt követően fekete gyula, az országos erdészeti egyesület főtitkárhelyettese a közjóléti erdőgazdálkodással, bogó lászló, a somogy megyei pártbizottság titkára pedig a kaposvár környéki erdők közjóléti szerepével foglalkozott.

az ankét befejezése után került sor a kaposvár centenáriuma alkalmából a város környékén romantikus környezetben létesített tóka, valamint a gombás-desedai parkerdő avatására is. /mti/

--

bb 20. ifjúsági klub győrt

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

pénteken győrt tartotta ülését az utépitő tröszt ifjúsági bizottsága. a tanácskozáson 12 vállalat képviseltette magát. először az ifjúsági törvény végrehajtását értékelték, majd újváry istván, az utépitő tröszt vezérigazgatója tartott tájékoztatót a tröszt idei termelési eredményeiről és a hátralévő időszak tennivalóiról. a tanácskozás után felavatták a győri közúti építévállalat ifjúsági klubját. /mti/

--

13.00/ju

Tóka

- 14 -

bb 21. kevés kézi szerszám, lakat, villamosszerelési cikk kapható szabolcsban - a népi ellenőrzés vizsgálata

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

az országos program keretében vizsgálta a szabolcs-szatmár megyei, a nyíregyházi, a nyírbátori, a mátészalkai járási városi népi ellenőrzési bizottság a lakosság ellátását egyes kisebb iparcikkekből, a vizsgálat tapasztalatait pénteken összegezték a megyei népi ellenőrzési bizottság ülésén. megállapították, hogy sok olyan viszonylag nem nagy értékű, de a mindennapi életben fontos iparcikkből, mint a harapofogó, szerelőkulcs, ajtózárr, lakat, fürdőkád, gázcső, tartozék, elektromosszerelési cikk, négyágu villa, kapa, kasza, stb. sem mennyiségben, sem választékban nem tudják kielégíteni az igényeket. vannak olyan szakboltok, amelyek többszöri rendelés ellenre 2-3 év óta nem kaptak lakatot, pedig naponta keresik a vevők. a kereskedelem a többcsatornás beszerzési lehetőség felhasználásával is a szükséges mennyiségnek csak mintegy 40-45 százalékát tudja beszerezni ezekből az árukból, főként azért, mert az ipar nem tesz eleget a megrendeléseknek. az okok között egyes cikkek gazdaságtalan termelésétől az alapanyaghiányig sok mindent megtalálható. a népi ellenőrzési bizottság észrevételeit, javaslatait eljuttatja az illetékes szerveknek. /mti/

--

bb 22. jól halad az m-7-es autópálya építése - újabb hat kilométeres szakasz készült el székesfehérvár térségében

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

az enyhe időjárás kedvez az utépitésnek, a^a betonutépitő vállalat dolgozóinak székesfehérvár térségében az m-7-es autópályán újabb hat kilométeres szakasz építését fejezték be pénteken. május óta kisebb szakaszok kihagyásával már a 8.5 méter széles betonpályát lefektették és az év végéig megkezdik a jobb pálya leállósávjának és padkájának kialakítását, az ut környékének tereprendezését is. az m-7-es jobboldali pálya földmunkái igen előre haladtak, az építők már polgárdi határában dolgoznak. ezen a szakaszon megnehezíti az utépitést, hogy a székesfehérvárra érkező vasuti vonalakat 14 felüljáróval kell kikerülniök, amelyek közül hat hid tiz méternél nagyobb fesztávú lesz. a hidépitő vállalat az első vasuti felüljáró építését már megkezdte székesfehérvárnál.

/ folyt. köv- /

13.10/ju

Tóka

- 15 -

bb 22. / jól halad az ...1. folyt./-ju

a székesfehérvári kilenc kilométeres szakaszon kívül 1974-ben újabb husz kilométer készül el, és 1975 elejére már csak öt kilométeres szakasz marad. így az m-7-es autópálya jobboldali pályáját székesfehérvár-balatonaliga között várhatóan 1975 nyarán megnyitják a forgalom számára. /mti/

--

bb 23. az idejében felismert gyomorrák gyógyítható - rákkutatók nemzetközi szimpoziuma jászberényben

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

rákkutató orvosok kétnapos nemzetközi szimpoziuma kezdődött meg pénteken jászberényben, a magyar gasztroenterológiai társaság és a jászberényi városi kórház rendezésében. a tudományos tanácskozáson a hazai orvostudomány képviselőin kívül részt vesznek a szocialista országok vezető szakorvosai, továbbá az nszk, anglia, japán, olaszország, finnország tudományos kutatói is. a résztvevők két nap alatt tizenöt előadást hallgatnak meg a gyomorrák megelőzésének és gyógyításának hazai és külföldi tapasztalatairól, tanulmányozzák a hazai gyomorrákkutatás és gyógyítás egyik bázisát, a jászberényi városi kórház munkáját.

a vidéki kórházban a korábbi években gasztroenterológiai kutató centrumot alakítottak ki és speciális vizsgálati eszközökkel felszerelt kórházi osztályt hoztak létre. mint a tanácskozáson kitűnt, hazánk a gyomorrák-előfordulást és mortalitást illetően világviszonylatban a negyedik helyen áll. a jászberényi kórház ezért a betegségek megelőzését, illetve korai felismerését tűzte ki célul.

dr. figus albert igazgató-főorvos kutató társával dr. simon lászlóval nemzetközi érdeklődést kiváltó szűrővizsgálati modellt dolgozott ki, s ennek alapján rendszeresen végeznek szűréseket. többek között jászfényszaru nagyközségben ezeröttszáz harminc éven felüli személyt vizsgáltak meg, s gondozásba vették azokat, akik ugyan nem rákosak, de ellenőrzésre szorulnak, hogy megelőzzék megbetegedésüket. a megelőző és gyógyító munkába a kórház bevonta a körzeti orvosokat, a vöröskereszt-szervezet aktivistáit és az egészségügy egyéb területén munkálkodókat.

/ folyt. köv./

13.15/ju

Tóth

- 16 -

bb 23. / az idejében felismert ... 1. folyt./-ju

a közös társadalmi összefogással máris jelentős sikereket értek el. az 1969-ben megtartott első jászberényi gasztroenterológiai tanácskozás javaslatára az ország különböző területein létrehozták a rákkutató munkacsoportokat és megkezdték a diagnosztikai munkát. a tanácskozáson hangoztatták: az idejében felismert gyomorrák gyógyítható, noha a korai diagnosztikai eredmények még világviszonylatban is kezdetlegesek. éppen ezért fokozott szerepe és fontossága van az egész országra kiterjedő megelőző, szűrő és gyógyító munkának. /mti/

--

bb 24. kiosztották a szabolicsi néprajzi és honismereti pályázat díjait

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

pénteken a nyíregyházi jósa andrás muzeumban kiosztották a díjakat az 1973. évi megyei néprajzi és honismereti pályázat nyertesének. az országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat részeként meghirdetett megyei felhívásra 27 tanulmányt küldtek be, jóval többet, mint az előző években. de nemcsak a művek száma, hanem színvonaluk is emelkedett, ami összefügg a honismereti mozgalom fellendülésével, az egyéni szerzők mellett egyre több a kollektív munka, amikor szakkörök, csoportok dolgozták fel, irták meg iskolájuk, községük, termelőszövetkezetük történetét. a bizottság külön-külön díjazta a felnőtt és ifjúsági továbbá a néprajzi és honismereti pályaműveket. a nyerteseket összesen 15 ezer forinttal jutalmazták. /mti/

--

bb 25. kilenc-féle választékban 480 vagon teszta - üzemavartás kalocsán

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

új tesztagyár kezdte meg a termelést a kalocsavidéki fűszerpaprika és konzervaipari vállalat részlegeként. az ünnepélyes gyárávartót pénteken tartották, ahol dr. lenárt lajos mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes adta át a hazai tesztaellátást szolgáló üzemet. a világhírű paprikaőrleményéről ismert kalocsai vállalat csaknem negyven millió forintot költött a profilbővítésre.

/ folyt. köv./

13.25/ju

Tóth

- 17 -

kotbb 25. / kilenc-féle ... 1. folyt./-ju

a teljesen automatizált új üzemszolg - a gyár kisz-fiataljainak védnökségével - mindössze hét hónap alatt készült el. szervesen kapcsolódik a központi gyártelep egyéb üzemszolgaihoz, s nagyságrendben a legnagyobb területet foglalja el: 900 négyzetméter alapterületű a csarnok, amelynek gépsorait a milanoi braibanti cég szállította és szerelte fel. a higiéniai követelményeknek megfelelően minden munkafolyamatot gép végez. az új gyár termelésével a választék is bővül: kilenc-féle leves- és köretkészítést kap innen a fogyasztó. újdonság lesz a korong- és a rizs-alakutészta. a kettő- és négytojásos tésztafélékből évente 480 tonnával gyártnak. /mti/

.-.

bb 26. időjárásjelentés

-ju -cz

1973. november 9.

a meteorológiai intézet jelenti november 9-én 13 órakor:

reggel párás, többfelé ködös idő

a közép-európába egy-két nappal ezelőtt ideáramlott hideg levegő péntek reggelre már áthelyeződött keleti irányba. nyomában nyugat felől - egyelőre csak a magasabb szintekben enyhe levegő halad a kontinens belseje felé. a szovjetunió európai területét elborító hideg levegő fölül nagy magasságban áramló enyhe levegő első hulláma ott hovázásokat, havasodást, illetve esőket okoz. a második hullám péntek reggel prága-berlin-koppénhága vonalig jutott el. hatására a felhőzet megnövekedett, szórványosan esett az eső, a hőmérséklet az enyhe levegővel elárasztott területen emelkedett.

házánkban csütörtökön az ország északi felében erősen felhős, borult volt az ég, délen 4-6 órára kisütött a nap a déli, délutáni óráktól kezdve több helyen esett az eső. mennyisége az 1-2 mm-t csak tiszabecsen haladta meg, ahonnan 4 mm-t jelentettek. a legmagasabb nappali hőmérséklet 6-12 fok között volt. ma hajnalra szeszélyes területi eloszlásban plusz 5-minusz 5 fokig hűlt le a levegő. délelőtt változóan felhős volt az ég, a hajnali ködök 11 órára feloszlottak. a hőmérséklet ebben az időpontban 3-8 fok között volt.

/ folyt. köv. /

13.35/ju

10/11/25

- 18 -

bb 26. / időjárásjelentés ... 1. folyt./-ju

budapesten csütörtökön a hőmérséklet napi középértéke 6,6 fok volt, a százéves átlagnál 0,6 fokkal alacsonyabb. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 8 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 771 mm, gyengén csütyyed.

várható időjárás szombat estig: változóan felhős idő, valószínűleg eső nélkül. hajnalban és reggel többfelé köd. gyenge, a nappali órákban mérsékelt dél-nyugati szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: minusz 1-plusz 4 fok között. legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton: általában 9-14 fok között, a tartósan ködös helyeken kevéssel 5 fok felett.

a duna vízállása budapestnél: 136 cm. /mti/

.-.

bb 28. szövetkezeti kulturális delegáció utazott győr megyéből ausztriába

vid/fm-ju -cz

1973. november 9.

pénteken győr-sopron megyéből - takács andrásnak, a fogyasztási szövetkezetek győr-sopron megyei szövetsége elnökének vezetésével - kulturális delegáció utazott ausztriába. az utazás célja az 1974-1975-ös évekre megújítani azt a kulturális csereegyezményt, amelynek alapján a kisalföldön működő szövetkezeti együttesek és az osztrák burgenlandi tartomány művészeti együttesei a legutóbbi két évben együttműködtek. az egyezmény alapján a két terület együttesei rendszeresen fellépnek ausztriában, illetve magyarországon.

a delegációval utazott el a tétai szövetkezeti táncegyüttes is, amely burgenlandi kisvárosokban lép fel. műsorukon rábaközi, kalocsai, kunsági és székely táncok szerepelnek. /mti/

.-.

13.45/ju

10/11/25

- 19 -

bb 27. a belföldi szerkesztőség anyagainak jegyzéke november 9-én 13 óráig:

se um cz

1973. november 9.

1. történelmi arcképek
2. tv műsor
3. erdei gyümölcsök
4. szovjet rádiók
5. üdülőterület
6. itélet halálos baleset miatt
7. külkereskedelem
8. számítógépek sorozatgyártása
9. mérnökképzés
10. fakitermelés
11. balesetek
12. lottó
13. szabadkán a szegedi színház
14. a vidám színpad bécsbe utazik
15. elhunyt pirk sándor
16. elhunyt szenkovics margit
17. elhunyt bácskai gyula
18. diszmadár kiállítás
19. parkerdő
20. ifjúsági klub
21. népi ellenőrzés
22. m-7-es
23. rákkutatók szimpoziuma
24. honismereti pályázat
25. üzemavatás
26. időjárás
27. hírjegyzék

--

bb 29. folytatta munkáját a magyarországi németek demokratikus szövetségének iv. kongresszusa

t nn/pá um hi cz

1973. november 9.

pénteken az mszmp pest megyei bizottsága oktatási igazgatóságának épületében folytatódott a magyarországi németek demokratikus szövetségének iv. kongresszusa. a főlshólalók megvonták a szövetség elmúlt négy évi munkájának mérlegét, szóltak szűkebb hazájuk eredményeiről és szóvá tették a hiányosságokat is. Legtöb-
ben az oktatásügy kérdéseivel foglalkoztak. elmondták, hogy az el-
sőrendű feladatok közé tartozik az anyanyelvi oktatás propagálá-
sa, az igények felkeltsége a német nyelvű oktatás bevezetésére, a
németajku lakosság tájékoztatása az anyanyelv tanulására vo-
natkozó jogairól.

/folyt.köv.

- 20 -

14.00/um

Tól 1500

bb 29. /folytatta munkáját ..folyt./um

a következő években is megkülönböztetett figyelemmel kell kísérni az oktatás ügyét, amelynek egyik fő célja, hogy a tanulók anya-
nyelvüket és a magyar nyelvet egyaránt magas szinten tudják hasz-
nálni. általános követelmény, hogy az iskolásokat anyanyelvi kul-
turájuk szeretetére, megbecsülésére neveljék, ugyanakkor elő-
mozdítsák a magyarországi németek haladó hagyományainak megőrzé-
sét, ápolását.

a vitában résztvevők külön kiemelték a közművelődés fontos sze-
repét a nemzetiségi szövetségek életében. kitértek arra, hogy az
elmúlt négy évben is nagy súlyt helyeztek a népművészet ápolásá-
ra, az öntevékeny művészeti együttesek munkájára. a közművelődési
tevékenységben azonban a következő időszakban nagyobb figyelmet
kell fordítani a gyermekek és az ifjúság bevonására. ezért fon-
tosnak tartják, hogy a pedagógusképző intézmények a végzős tanító-
kat, tanárokat alaposan felkészítsék a népművelési munkára is.

a német nemzetiségi oktatás fejlesztésének különben is fon-
tos követelménye a tanító-és tanárképzés. az utóbbi években
ugyan növekedett a felsőoktatási intézményekből kikerülő pe-
dagógusok száma, a németek által is lakott községekben azonban nem
kielégítő az arányuk. a pedagógushány ellenére végzett német
pedagógusok nem tudnak nemzetiségi körzetekben elhelyezkedni,
mert a községek nem hirdetik meg a szabad állásokat. örvendetes,
hogy néhány felsőfokú oktatási intézményben, elsősorban a pécsi
tanárképző főiskolán megélnékült a német kulturális és népraj-
zi munka.

a résztvevők szövezték azt is, hogy a műkedvelő tevékenység
fellendítésére színvonalasabb nyelvművelő és népművészeti anya-
gok, minta-programok, műsorfüzetek kellene s arról is gondoskod-
ni kell, hogy ezek valóban eljussanak a művelődési közösségekhez.
ugyanacsak a közművelődési tevékenységgel kapcsolatos az az észre-
vétel is, hogy a jövőben még gazdagabban tárják fel és tegyék hoz-
záférhetővé - a szakmai szakintézményekkel együttműködve - a né-
met nemzetségek még élő gazdag folklór kincsét, népitáncokat,
népdalokat, mondókákat, szokásokat, stb. fontos továbbá, hogy meg-
felelő szervezőmunkával, főként a kulturális körutak, tájrendezvé-
nyek, illetve az országos fesztiválok segítségével egyre több köz-
ségben bontakozzék ki aktív német nyelvművelő és népművészeti
munka.

/folyt.köv./

- 21 -

14.13/um

Tól 1500

bb 31. a mecsekalján épül fel a vidék legnagyobb áruháza -
alapkőletételi ünnepség pecsét

vid/um cz

1973. november 9.

Pécs főútvonalán, a rákóczi úton, csaknem másfél száz millió forintos költséggel új áruház épül, amely a vidék legnagyobb üzletháza lesz. az építkezés pénteken rövid ünnepséggel kezdődött meg. a leendő áruház színhelyén wieder béla, a városi tanács elnöke köszöntötte a vendégeket, köztük szurdi istván belkereskedelmi minisztert, dr. molnár frigyest, a szövosz elnökét és dr. nagy józsefet, a barnya megyei pártbizottság első titkárát, majd ismertette az áruház alapításának körülményeit, tervezett méreteit és várható forgalmát, valamint a város kereskedelmi életében betöltendő fontos szerepét. az ugynevezett konzum áruház létrehozására huszonöt baranyai fogyasztási szövetkezet közös vállalkozást alakított és 82 millió forintot tartalékoltt a beruházás céljára. a szövetkezetek pályázatot nyújtottak be a belkereskedelmi minisztériumhoz, amely elfogadta és azt és nagyszegű támogatást adott az áruház építésére. a városi tanács több mint 9000 négyzetméternyi terület juttatásával támogatta a beruházást. a belváros alatt húzódó pincelabirintusra és a sajátos pécsi talajviszonyokra való tekintettel 122 betoncölöpön áll majd az épület. a korszerű - légkondicionált, távfűtéssel és mozgólépcsővel ellátott - áruház homlokzatát hófehér zsolnay kerámia fogja díszíteni. a vásárlás önkiszolgáló rendszerben történik és a kereskedelmi osztályok mellett egy nagy önkiszolgáló étterem is működik majd az épületben. a várható évi forgalom 400 millió forint lesz. ezt követően szurdi istván és dr. molnár frigyas aláírta a kutyabőrre festett emlékiratot, amelyet az áruház alapító okmányának és tervrajzának másolatával együtt fémtokba tettek, s beleágyazták az alapkőbe. az áruház alapkővét a belkereskedelmi miniszter helyezte el. végül nagy sándor, a baranyai meszöv elnöke meghívta a jelenlévőket a két év múlva sorrakerülő szalag-átvágási ünnepségre, a terv szerint ugyanis 1975 végére állni fog a mecsekaljai szövetkezeti nagyáruház./mti/

--

- 22 -

14.30/um

101500

bb 30. integrált áramkör a nagyothalló készülékben - sajtótájékoztató a „megbízhatóság az elektronikában,, konferenciáról

t kg/fk um 1e cz

1973. november 9.

egymilliárd elektronikai alkatrészt építenek be évente Magyarországon a különféle berendezésekbe, tartós fogyasztási cikkekbe, ebből körülbelül 200 millió a hazai ipar terméke. az alkatrészek hibamentes működésének kérdéseiről háromnapos nemzetközi tanácskozás kezdődik kedden a magyar tudományos akadémián „megbízhatóság az elektronikában,, címmel. a szimpoziumot szervező híradástechnikai tudományos egyesület vezetői pénteken sajtótájékoztatót ismertették az konferencia feladatait, jelentőségét.

a televízió, rádió vagy más készülékek megbízható üzemelését az alkatrészek hibamentes együttes működése biztosítja, s így a néhány fillér értékű ellenállás megbízhatósága épp olyan fontos, mint a bonyolultabb képcsőé. évente a gyártott alkatrészeknek alig egyezrelékére érkezik reklamáció a beépítés alkalmával, ez is bizonyítja, hogy megfelelő színvonalu a hazai híradástechnikai alkatrész-gyártás.

a kialakuló elektronikai iparban különös jelentősége van az integrált áramkörök, s a különféle bonyolult részegységek fejlesztésének. ennek során a megbízható üzemelés az egyik megoldandó feladat, amelynek követelményeit a tanácskozáson is megvitatják. jelenleg már több tv-készülékben működik hazai gyártásu integrált áramkör, mint például a videoton elektron 20 elnevezésű készülékében. nagyothalló készülékekbe is építenek már be integrált áramkört, az apró berendezés iránt több kgst-tagország is érdeklődik./mti/

--

bb 32. befejezés előtt a tehergépkocsik felülvizsgálata - országosan huszonyolc-harmincezer tehergépkocsit vonnak ki a forgalomból

vid/um cz

1973. november 9.

az elmúlt év végén a kormány határozatot hozott a teherautóállomány felülvizsgálatára, s az arra megérett gépjárművek fokozatos selejtezésére. a negyedik ötéves terv végéig körülbelül 28 000 - 30 000 elöregedett, gazdaságtalan működő „javításra már nem érdemes teherautót vonnak ki a forgalomból. az elsők között kezdték meg az év tavaszán komárom, fejér, veszprém és nórád megyékben a kifogásolható tehergépkocsik rendkívüli felülvizsgálatát.

/folyt.köv./

- 23 -

14.38/um

101500

bb 32. /befejezés ...folyt./um

hogyan állnak komárom megyében a jelentős határozat végrehajtásával? - többek között erről tanácskoztak a megyei szállítási bizottság pénteki ülésén, amelyen részt vett csóttó lászló, a központi szállítási tanács titkára is. ismertették, hogy a megye ipari üzeminek és közlekedési vállalatainak tulajdonában lévő 1718 tehergépkocsiból több mint nyolcszázat érint a felülvizsgálat. a kpm autófelügyelete eddig 520 járművet rendelt be vizsgálásra, hogy a kocsik állapotától függően határozzák meg az üzembentartás végső határidejét. a felülbiztálás során 138 teherautót kitiltottak a forgalomból, 386 gépkocsi üzembentartását pedig még 18 hónapra engedélyezték. az autófelügyelet komárom megyében -csakugy mint országsszerte - az év végéig befejezi a selejtezéssel kapcsolatos felülvizsgálatokat.

a szállítási bizottság ülésén hangsúlyozták, hogy az új kormányrendelet végrehajtásával korszerűbb, üzembeképesebb, és biztonságosabb teherautók közlekednek majd az országutakon. egyes vállalatoknál ugyanis igen sokféle típusu, és nagyon régi gépkocsikkal dolgoznak, ezek nemcsak a biztonsági előírásoknak nem felelnek meg, hanem javításuk nagy terheket ró a népgazdaságra. a rendelet kedvezően módosít egy korábbi gyakorlatot: azt, hogy a vállalatok egy része kellő fejlesztési alap hiányában még akkor is felújította régi kocsiját, ha az többbe került, mint az új. most lehetőség nyílt arra, hogy a felújítás költségét is új gépkocsik vásárlására fordítsák. a megyében élnek is a lehetőséggel, amit az is bizonyít, hogy eddig 284 tehergépkocsit önként jelentettek be selejtezésre. az ülésen ismertették, hogy a kormányhatározat szellemében a gépjárművek selejtezésénél külön gondot fordítanak arra, hogy a kocsik leállítása ne okozzon fennakadást a termelésben. ha valamelyik vállalat például nem kapja meg a pótlásként megrendelt új járművet, haladékokat kaphat a régi leállítására. /mti/

bb 33. a gyorsan bomló karbamid műtrágya védi a környezetet is - mezőgazdasági és kemizálási szakemberek tanácskozása

vid/um cz

1973. november 9.

a nehézvegyipari kutató intézet kemizálási szolgálatának szervezésében balatonfőkajáron tanácskoztak középduánatul mezőgazdasági szakemberei, valamint a vegyi üzemek és kutató intézetek képviselői. fő napirendi pontként megtárgyalták a nagy koncentrációjú műtrágyának, a karbamidnak hatás mechanizmusát és a termés eredményekben mérhető hatását. /folyt.köv./

14.45/um

MA 1510

-24 -

bb 33./ a gyorsan ...folyt./um

az agrokémiai kutató intézet tapasztalatait latkovics györgyné igazgató helyettes összegezte, aki elmondotta: a karbamid műtrágyák óriási előnye, hogy gyorsan 3-4 nap alatt lebomlik és felszívódik a növény szervezetébe. ennek és a gazdaágos kiszórásnak köszönhető, hogy gyorsan terjed a mezőgazdasági üzemekbe és ma már a nitrogén műtrágya felhasználás egyharmadát adja. a borsodi vegyi kombinát osztályvezetője dr. kiss sándor, leszögezte, hogy a karbamidnak környezetvédelmi jelentősége is van, hiszen a nitrogénműtrágyák közülez növeli legkevésbé a növények nitrát szintjét, amely nagy koncentrációban mérgezést válthat ki az emberben is. éppen ezért a nitrátszintet nem emelő karbamidot főleg a friss zöldségek, termőtalajok táplálására ajánlják, ugyanakkor a részletesen elemezték annak előnyeit a szőlőtermesztésben is. a karbamid termékek közül részletesen elemezték az agronit elnevezésű, borsodi vegyi kombinátban gyártott új műtrágyát, amely a karbamid és a magnézium keverékéből származik. /mti/

..

bb 34. tizenkét vállalat szocialista szerződése a godisa-abaliget közötti vasutépítő munka határidő előtti befejezéséért

vid-ju -cz

1973. november 9.

pénteken pécsen, a máv igazgatóság tanácsstermében tizenkét vállalat vezetői szocialista együttműködési szerződést írtak alá a budapest-pécs vasutvonal godisa-abaliget közötti vasutépítési munkák határidő előtti befejezése érdekében.

a fővárost és pécsen összekötő vasutvonalnak ez a legkritikusabb szakasza. korszerűsítéséhez jelentős vállalati és népgazdasági érdek fűződik. a 325 milliós program első szakasza ez év tavaszára készült el, amikor felavatták abaligeten az ország leghosszabb, 667 méteres alagutját, amely öreg elődjét, a 90 évvel ezelőtt épült alagutat váltotta fel. a beruházás második szakaszához tartozik a teljes, 11,4 km új vágány megépítése, jelentős utkorrekciók, továbbá vasuti és közúti műtárgyak elkészítése 100 millió forint értékben. a nehéz terepviszonyok miatt több mint egy millió köbméter földet kell megmozgatni.

/ folyt. köv./

14.00/ju

- 25 -

MA 1515

bb 34. / tizenkét vállalat ... 1. folyt./-ju

az új nyomvonalon a legkoszérűbb, a kgst által javasolt szabvány szerint, méterenként 54 kg-os sint fektetnek le. a két állomás között 1,1 km-rel rövidül a távolság, s nem lesz szükség az ideiglenesen rendszeresített tolatómozdony szolgálatra sem. tekintettel arra, hogy ezen két állomásköz teljesítőképessége határozza meg jelenleg a vasutvonal kapacitását, a szakasz mielőbbi átépítése fontos népgazdasági érdek. ezért a kivitelezésben közreműködő vállalatok szocialista szerződésben tettek ígéretet, hogy az eredetileg tervezett 1974. december 31-i határidő helyett 1974. november 7-ére, a nagy októberi szocialista forradalom 57. évfordulójára elkészítik az új vasúti pályát. attól kezdve nagyobb terheléssel, gyorsabban közlekedhetnek a szerelvények. /mti/

--

bb 35. újra színpadon a ki mit tud helyezettjei

i zsu/gk-ju hi -cz

1973. november 9.

a kisz központi művészegyüttes és a fővárosi művelődési ház tervbe vette, olyan előadássorozat rendezését, amelyben egy-egy alkalommal a ki mit tud különböző műfajaiban bemutatkozott fiatalok részére újabb fellépési lehetőséget teremt. ezek a fiatalok a már lezajlott versenyeken helyezést értek el, s a kisz szeretné figyelemmel kísérni utjukat, fejlődésüket a továbbiakban is.

nagyon sok jó népdalénekes mutatkozott be eddig, ezért a sorozat első adását a népdalkategóriában rendezik meg november 10-én este a kisz központi művészegyüttes székházában. a műsorban közreműködnek: mazzaroff mária, faragó laura, dévai kamilla, keskeny józsef ének- és hangszerszólísták, valamint a kalácsa-együttes. ezt követően december 15-én az ugynevezett városi zenében - pol-beat és folk-beat - jeleskedő fiatalok találkoznak, januárban pedig a komoly műfaj képviselői lépnek dobogóra. /mti/

--

NA 1515

-26-

bb 36. elutazott az szmbt küldöttsége

tm-ju hi -cz

1973. november 9.

pénteken hazautazott az szmbt küldöttsége, amely az mszbt vendégeként egy hetet töltött hazánkban. a delegáció, amelyet a.v. szkripnyikov, a kalinyin területi pártbizottság titkára, az szmbt elnökségének tagja vezetett, magyarországi tartózkodása során budapesten és somogy megyében részt vett a nagy októberi szocialista forradalom 56. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken, baráti találkozók. a küldöttség tagjait a ferihegyi repülőtéren alpári pál, a magyar szovjet baráti társaság alelnöke bucsúztatta. /mti/

--

bb 37. a belga kp küldöttségének magyarországi látogatása

tr-ju hi -cz

1973. november 9.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának meghívására november 5-9 között budapesten tartózkodott a belga kommunista párt központi bizottságának küldöttsége: jef turf, a párt alelnöke, a politikai bizottság tagja és jan debrouwere, a politikai bizottság tagja, a központi bizottság titkára.

a küldöttséget fogadta kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára.

a vendégek megbeszéléseket folytattak pullai árpáddal, a központi bizottság titkárával, sarlós istvánnal, a központi bizottság tagjával, a népszabadság főszerkesztőjével, kornidesz mihállyal, a központi bizottság osztályvezetőjével és timmer józseffel, a szakszervezetek országos tanácsának titkárával. a megbeszéléseken résztvett dr. berecz jános, a központi bizottság osztályvezető helyettese.

/ folyt. köv./

14.20/ju

- 27 -

NA 1520

bb 37. / a belga kp ... 1. folyt./-ju

az elvtársi légkörű tárgyalásokon áttekintették a nemzetközi helyzet, s a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom időszerű problémáit, valamint a két párt együttműködésének konkrét kérdéseit. ezuttal is kifejezésre jutott a két párt teljes nemzetazonossága és egyetértése valamennyi megtárgyalt kérdésben.

a küldöttség pénteken elutazott hazánkból. bucsuztatására a ferihegyi repülőtéren megjelent gyenes andrás, a központi bizottság külügyi osztályának vezetője. /mti/

bb 38. pak gjong szun,

t bc/pá-ju hi -cz

1973. november 9.

a kndk budapesti nagykövete a magyar népköztársaság és a koreai népi demokratikus köztársaság közötti diplomáciai kapcsolatok felvételének 25. évfordulója alkalmából pénteken fogadást adott a nagykövetségnek. /mti/

bb 39. kádár jános távirata

mm-ju hi -cz

1973. november 9.

kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára táviratban köszöntötte alvaro cunhalt, a portugál kommunista párt központi bizottságának főtitkárát 60. születésnapja alkalmából. /mti/

14.25/ju

- 28 -

M 152

bb 40. az mszmp kb

mm-ju hi -cz

1973. november 9.

táviratban üdvözölte nagy-britannia kommunista pártjának Londonban pénteken megnyílt 33. kongresszusát. /mti/

bb 41. ünnepélyesen felavatták a szovjet kultúra és tudomány házát

t gy/ms/gk-ju hi -cz

1973. november 9.

péntek délelőtt budapesti ünnepi küldösek között átadták rendeltetésének a szovjet kultúra és tudomány házát.

a kossuth lajos utca-simmelweis utca sarkán létesített új intézmény megnyitó ünnepségén részt vett aczél györgy, az mszmp kb titkára, apró antal, a magyar-szovjet baráti társaság elnöke, az mszmp politikai bizottságának tagjai, dr. ajtai miklós, a kormány elnökhelyettese, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke, katona istván, az mszmp kb tagja, a kb osztályvezetője, kornidesz mihály, az mszmp kb osztályvezetője, dr. horgos gyula kohó- és gépipari, nagy miklós művelődésügyi miniszter, köpeczi béla, a magyar tudományos akadémia főtitkára, rosta endre, a kulturális kapcsolatok intézetének elnöke, dr. jávor ervin, az országos tervehivatal elnökhelyettese valamint a politikai, kulturális és tudományos élet számos vezető személyisége, a társadalmi és tömegszervezetek, köztük az mszbt sok vezető munkársa. részt vett az ünnepi megnyitón v.a. kirillin, a szovjetunió minisztertanácsának elnökhelyettese, a szovjetunió minisztertanácsa tudományos és műszaki állami bizottságának elnöke továbbá a vezetésével hazánkban tartozkodó szovjet küldöttség. jelen voltak a budapesti szovjet nagykövetség tagjai, élükön v.j. pavlov nagykövettel. ott volt b.p. ivanov vezérezeredes, a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet déli hadseregcsoport parancsnoka.

a bensőséges ünnepséget dr. ajtai miklós vezette be. beszédében hangsúlyozta:

/ folyt. köv./

14.32/ju

- 29 -

M 150

bb 41. / Ünnepelesen felavatták ... 1. folyt./-ju

- a magyar kulturális és tudományos életnek jelentős eseménye a szovjet kultúra és tudomány házának megnyitása. amikor szovjet barátainkkal megállapodtunk, hogy létrehozuk ezt az intézményt, úgy döntöttünk, hogy a nagy októberi szocialista forradalom évfordulóján fogjuk megnyitni. úgy éreztük, helyes a megnyitás időpontjával is kifejezésre juttatni, hogy a szovjet kultúra és tudomány házának létrehozása végső soron visszanyul azokra a hatalmas gazdasági, társadalmi és kulturális változásokra, melyeket először a szovjetunióban, majd világszerte elindított a nagy októberi szocialista forradalom. ez hazánk és népünk számára is lehetővé tette, hogy a szocializmus útjára lépjen s mély és őszinte szövetséget és barátságot teremtsen a szovjetunióval, a szovjet néppel.

- a szocialista forradalom a szovjetunióban nemcsak gazdasági és társadalmi, hanem kulturális megújítást is hozott magával. nemcsak a termelészűkök társadalmi tulajdonbavételét és a kizsákmányolás megszüntetését jelentette, hanem ezzel együtt utat nyitott a tömegek művelődésének s hatalmas lendületet adott a tudományos és művészi alkotó munkának. felszabadította mindazokat a szellemi energiákat, melyek osztálytársadalomban elfojtva, rejtve maradnak.

nem véletlen, hogy 1919-ben, amikor népünk az októberi forradalom példájától lelkesítve a kapitalizmust megdöntötte, munkásainkat, parasztjainkat, haladó értelmiségünket nemcsak a vörös katonák bátorsága, a bolsevik párt által meghirdetett gazdasági és társadalmi program ragadta meg, hanem a terbevert kulturális forradalom és annak első sikerei is. mint a szovjetunióban, úgy nálunk is a szocialista forradalom hajtóereje nemcsak a nyomortól és a társadalmi elnyomástól való megszabadulás vágya volt, hanem az éhség a tudásra, a műveltségre, a szellemi felszabadulásra is.

- a magyar tanácsköztársaságot, amely rövid léte alatt át-fogó kulturális reformokat is végrehajtott és kidolgozott, az ellenforradalom erői elnyomták. a horthy-fasizmus mindent megtett, hogy kioltsa a magyar népből a szocialista forradalomnak 1919-ben, a szovjetunió példájára magasra lobbant szikráját. horthy-ék nemcsak arra törekedtek, hogy elzárják a magyar népet minden hiteles információtól, a szocializmust egyedül építő szovjetunió eredményeitől, hanem a hivatalos propaganda minden eszközzel rágalmazták, gyalázták a világ első, rohamosan fejlődő szocialista országát.

/ folyt. köv./

14.43/ju

- 30 -

MA' NJS

bb 41. / Ünnepelesen felavatták ... 2. folyt./-ju

- de ezekben a súlyos évtizedekben is sokakban táplálták a szebb, a szocialista jövő reményét azok a híradások, melyek az illegális kommunista párt útján, vagy egyéb csatornákon keresztül eljutottak hazánkba a szovjet nép hősi küzdelmeiről és felemelő sikereiről.

akikhez eljutottak ezek a híradások, azok megértették, hogy ilyen eredményeket csak úgy lehet elérni, ha folyton növekszik a nép műveltsége, és fejlődik a tudomány és a kultúra. s ha nem is sokan, de voltak, akik tudtak pavlov, gorkij, eisenstein és mások munkásságáról, és alkotásairól. akikhez eljutott solohov csendes donjának magyarnyelvű kiadása, csodálat-tal adoztak az új, szocialista irodalom e zseniális alkotásának.

- 1945-től azután gyökeresen megváltozott a helyzet. a szovjet hadsereg meghozta számunkra a szocializmus építésének lehetőségét. egyre erősödő kapcsolatok létesültek országaink közt, nemcsak politikai és gazdasági téren, hanem a kultúra és tudomány minden területén. ezek a kapcsolatok részben szakemberek, másrészt a legszelébb tömegek kapcsolatai. nemcsak tudósaink és alkotó művészeink figyelik és tanulmányozzák, hogy mi történik szakmájukban a szovjetunióban, hanem ma már milliók ismerik hazánkban csuhraj és ajtmatov alkotásait, a moszkvai nagy színház, richter és ojsztrah produkcióit, rajkin és obraszov művészetének egyéni varázsát. ugyanígy ma már milliók olvasnak magyarországon szovjet szakkönyveket és csodálat-tal figyelik a szovjet tudomány és technika fejlődését, amely a világűr meghódítását is lehetővé tette.

elmondhatjuk, hogy mindama tudományos és kulturális kapcsolatok közül, melyek egy szocializmust építő kis ország számára nélkülözhetetlenek, hazánk fejlődésében legnagyobb jelentőségű a gazdag és termékeny kapcsolatunk a szovjet tudománnyal és kultúrával.

- mint minden más területen, a kultúra és a tudomány területén is országaink közt egy nagyhatalomnak és egy kis országnak olyan sajátos baráti kapcsolatai alakultak ki, amelyek csak szocialista országok között lehetségesek. népünket nagy örömmel és büszkeséggel tölti el, hogy a magyar irodalom, film- és színművészet számos alkotását több tízmillió szovjet ember ismeri, és tudományunk eredményei is eljutnak a szovjet szakemberekhez.

/ folyt. köv./

14.50/ju

- 31 -

MA' NJS

bb 41. / ünnepélyesen felavatták ... 3. folyt./-ju

kedves elvtársak!

kedves barátaink!

a nemzetközi helyzet nem mentes súlyos problémáktól és veszélyektől. mégis, megvan a reális remény arra, hogy az a nemzetközi enyhülés, amely elsősorban a szovjetunió eredményei és kezdeményezési nyomán indult meg, tartósan tovább fog fejlődni. tudjuk, hogy a szovjetunió nagyszabású gazdasági, tudományos és kulturális tervek megvalósításán munkálkodik, népe és az egész emberiség javára. a nemzetközi enyhülés segítheti a programok gyorsabb és eredményesebb valórváltását.

Nagy öröm számunkra, hogy ilyen körülmények között nyílik meg fővárosunkban a szovjet kultúra és tudomány háza. meg vagyunk róla győződve, hogy ez az intézmény nagyfontosságú kulturális centrum lesz. újabb szellemi energiaforrás lesz; meglévő intézményeink és kapcsolataink hatósugarát kibővítve, segíteni fogja művészeinket, tudósainkat, egész művelődő népünket, hogy a szovjet kultúra és tudomány újabb és újabb alkotásait minél jobban megismerjék és felhasználják nemzeti kulturánk továbbfejlesztésében.

- befejezésül szeretnék köszönötet mondani a tervezőknek, az építkezés kivitelezőinek, az épület berendezőinek, mindazoknak, akik munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy a szovjet kultúra és tudomány méltó otthont kapjon fővárosunkban.

ajtai miklós tetszéssel fogadott beszéde után a megjelentek tapsai közben v.a.kirillin lépett a mikrofon elé, hogy elmondja megnyitó eszédét.

- kedves elvtársak! barátaink! engedjék meg, hogy legelőször is azt mondjam el: mi, a szovjet küldöttség tagjai nagy örömmel veszünk részt a szovjet kultúra és tudomány budapesti házának megnyitására.

- a szovjet kultúra és tudomány házának megnyitása jelentős esemény a szovjetunió és a magyar népköztársaság baráti kapcsolatainak fejlődésében, tudományos, műszaki és kulturális együttműködésünk elmélyítésében. a szovjetuniót és a magyar népköztársaságot erős barátság fűzi össze. ez népeink nagy vívmánya. annak a bölcs politikának eredménye, amelyet a szovjetunió kommunista pártja és a magyar szocialista munkáspárt folytat.

/ folyt. köv./

15.00/ju

NA 1545

- 32 -

bb 41. / ünnepélyesen felavatták ... 4. folyt./-ju

- népeink testvéri barátsága, amelynek alapja az alapvető érdekek és célok azonossága, a proletár internacionalizmus és az elvtársi segítség, hozzájárul ahhoz, hogy hatékonyabban oldjuk meg mindkét ország gazdasági, politikai és társadalmi fejlesztésének feladatait. ez a barátság a szocialista világrendszer megszilárdításának közös ügyét szolgálja.

- a szovjetunió kommunista pártja és a szovjet kormány nagy jelentőséget tulajdonít a magyar népköztársasággal folytatott sokoldalú együttműködésnek. el kell mondanom, hogy országaink kapcsolatai az elmúlt években különösen lendületesen fejlődtek. a szovjet-magyar tudományos és műszaki együttműködés jelenleg a gyakorlatban kiterjed a népgazdaság valamennyi ágára, a kohászatra, és a vegyiparra csakugy, mint a gépiparra, a híradástechnikára, vagy a könnyű- és az élelmiszeriparra, a mezőgazdaságra és az építőiparra, a gyógyászatra és a többi ágazatokra.

- a szovjet és a magyar tudósok, szakemberek közös kutatásainak és együttes eredményeinek célja, feladata a termékek tökéletesítése, a termelés hatékonyságának fokozása, egységes szerkezetű megoldalu gépek és műszerek kialakítása. ugy hiszem, külön is szólnom kell a timföld-, alumíniumgyártásban, a vegyiparban, az elektrotechnikában, a műszergyártásban, a híradástechnikában és a járműgyártásban, valamint az elektronikus számítógépgyártásban végzett közös munka jelentőségéről. ebben az együttműködésben több mint 200 szovjet és több mint 150 magyar szervezet vesz részt. új, fontos szakaszt nyit a szocialista országok, köztük a szovjetunió és magyarország műszaki és tudományos együttműködésében a kgst országok komplex szocialista integrációs programjának megvalósítása.

- jelentősen bővült a szovjetunió és magyarország kulturális együttműködése. például nemes hagyományunk immár, hogy magyarországon megrendezik a szovjet kulturális napokat, a szovjetunióban pedig a magyar kultúra napjait; színházi együttesek látogatnak el egymáshoz, magyarországon sokat tettek, hogy javítsák, tökéletesítsék az orosz nyelv oktatását, ami szintén hozzájárul népeink közeledéséhez.

/ folyt. köv./

15.08/ju

- 33 -

NA 1545

bb 41. / ünnepélyesen felavatták ... 5. folyt./-ju

- reméljük, hogy a szovjet kultúra és tudomány ma megnyíló házának munkája új tényezőként gazdagítja, fejleszti együttműködésünket és barátságunkat. Legyen ez a ház a szovjet és a magyar tudósok, szakemberek, művészek, kulturális munkások tevékeny és alkotó találkozóinak helye, olyan hely, ahol a magyar és a szovjet nép minden rétegének képviselői tapasztalatokkal, ismeretekkel gazdagítják egymást.

- a szovjet kultúra és tudomány házában a látogatók megismerhetik a szovjet műszaki, tudományos és szépirodalom legfrissebb eredményeit, megtekinthetik a legújabb szovjet filmeket, köztük a tudományos, dokumentum és ismeretterjesztő filmeket. felhasználhatnak minden lehetőséget arra, hogy tájékozódjanak a szovjetunió életéről, megszerezzék azokat az információkat, amelyekre szükségük van.

- szeretnék a ház munkásainak gyümölcsöző és alkotó munkát, sok sikert kívánni fontos tevékenységükben. engedjék meg azt is, hogy őszintén megköszönjem a magyar elvtársaknak azt a hatalmas munkát, amelyet a szovjet kultúra és tudomány házában felépítése közben végeztek.

- erősödjék és fejlődjék a szovjetunió és a magyar népköztársaság testvéri barátsága és együttműködése!

v.a.kirillin ~~szó~~ tetszéssel fogadott szavai után dr. ajtai miklós a párt és a kormány nevében átnyújtotta a budapesti szovjet kultúra és tudomány házában jelképes kulcsát v.a. kirillinnek, aki az i.i. bagyulnak, a szovjet baráti társaságok szövetsége magyarországi képviselőjének, a budapesti szovjet nagykövetség első titkárának adta át megőrzésére.

ezt követően a megnyitó ünnepség vendégei i.i. bagyul kalauzolásával látogatásra indultak a szovjet szellemi élet magyarországi központjában. fölkeresték a bemutatótermeket, kiállítóhelyiségeket, a koncerttermet, a könyvtárakat s a korszerűen berendezett audiovizuális nyelvtanulási központot; a kiállítóhelyiségben bepillantottak két hamarosan megnyíló szovjet képzőművészeti és népművészeti bemutató anyagába.

/ folyt. köv./

15.15/ju

- 34 -

NA 1535

bb 41. / ünnepélyesen felavatták ... 6. folyt./-ju

a szovjet kultúra és tudomány házában első vendégei ezután a színházteremben szovjet vendégművészek közreműködésével ünnepi műsort tekintettek meg. a klasszikus és népzene tolmácsolóinak nagy sikert aratott előadásában szerepelt a moszkvai állami nagyszínház több jeles művésze, köztük nagyezsda krasznaja szólóékekes, raisza sztrucskova, a szovjetunió népművésze és vlagyimir romanenko szólótáncosok. fellépett irina bocskova neves hegedűművész, a moszkvai állami filharmonia szólistája is.

a műsor befejeztével a budapesti szovjet nagykövetség fogadást adott a megnyitó ünnepségen részt vevők tiszteletére.
/mti/

-. -

bb 44. pothornik józsef köszöntése

hi bh -cz

1973. november 9.

kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára köszöntötte pothornik józsefet, a kb tagját 70. születésnapja alkalmából és átadta a központi bizottság üdvözlő levelét.

jelen volt jakab sándor, a kb tagja./mti/

-. -

NA 1615

- 35 -

bb 42. átadták a forgalomnak a debreceni felüljárót

vid/kz/ny -cz

1973. november 9.

ez év májusában írta alá tizenkilenc érdekelt üzem, vállalat és intézmény azt a szocialista szerződést, amelyben a debreceni homokkerti felüljáró határidő előtti befejezését vállalta. a vállalat teljesült; pénteken a határidő előtt másfél hónappal átadták rendeltetésének a 122 millió forintos költséggel felépített felüljárót. az avatáson megjelent dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter, sikula györgy a hajdu-bihar megyei pártbizottság első titkára, körösi györgy vezérőrnagy, belügyminiszterhelyettes, juhász ottó, az építő-, fa- és építőanyagipari dolgozók szakszervezetének titkára, dr. szilágyi gábor, a debreceni pártbizottság első titkára és tóth imre a hajdu-bihar megyei tanács elnökhelyettese.

dr. csanádi györgy avató beszédében kiemelte, hogy az új létesítmény a 47. számú fő közlekedési útvonalon meggyorsítja az észak és dél Magyarország közötti közúti forgalmat, a homokkertben lakó több mint tízezer ember pedig gyorsabban jut el a város központjába. az új felüljáró lehetőséget teremt a debreceni nagyállomás rekonstrukciójához, újabb vágányok lefektetéséhez. elmondotta a miniszter, hogy a negyedik ötéves tervben a debrecenihez hasonló felüljárót adnak át rendeltetésének pécssett és kecskeméten, debrecenben pedig - az ötödik ötéves tervben - az április 4 utján épül újabb felüljáró.

az avatás után megindult a forgalom a korszerű felüljárón, amelyen négy irányban lehet közlekedni. alatta halad el a 4. számú főközlekedési út, valamint debrecen-zahonyi villamosított vasút.
/mti/

-.-

bb 43. ,, pelikánok,, a velencei-tavon - megkezdődött a nádvágnak

vid/kz/ny -cz

1973. november 9.

megjelentek a ,, pelikánok,, a betakarító gépek a velencei-tavon: megkezdődött a nádaratás. három ,, pelikán,, öt kerti traktor és hetven munkás látott hozzá a partok mentén a nád betakarításához. az idén kedvezett az időjárás és a vizállás is a ,, termésnek,, jó a nád minősége. a tervek szerint az idei télen 700.000 kéve nádat vágnak a velencei-tónál. ennek 40 százalékát exportálják.
/mti/

-.
-36-

16.00/ny

NA 1640

bb 45. az árpád-kortól napjainkig - várostörténeti tudományos ülészek esztergomban

vid fm bh -cz

1973. november 9.

múltán foglalt fontos helyet a millenniumát ünneplő esztergom rendezvényeinek sorában az a kétnapos várostörténeti tudományos ülészek, amely pénteken fejeződött be a technika házában. országos híri történészek, régészek, valamint a városban élő muzeológusok, levéltárosok és más szakemberek esztergom történetének olyan momentumait eleveztették fel az árpád-kortól napjainkig, amelyek újak vagy nem eléggé voltak ismertek. dr. gyórfy györgy, a történelemtudományok doktora, az mta történelemtudományi intézetének tudományos munkatársa például itt számolt be első ízben azokról a kutatásokról, amelyek az eddigi nézeteket cáfolva, bizonyítják, hogy esztergom neve egy szláv eredetű foglalkozást jelentő szóból alakult ki. dr. horváth jános egyetemi tanár az ,, angyaltól küldött korona,, című legenda politikai-ideológiai hátterét, vagyis azt mutatta be, hogy ezekben a szent legendákban is a magyar függetlenség megőrzését és önállóságának a biztosítását fogalmazták meg.

nagy érdeklődést keltett nagy emesének, a magyar nemzeti múzeum osztályvezetőjének beszámolója, amely az esztergomi várhegyen általa irányított, ha éven át végzett ásatásokat ismertette. a iii. béla palotája alatt feltárt, három különböző nagy építési periódust képviselő épületmaradványokkal, amelyek géza építkezéseitől a iii. bélaig terjedő időt ölelik fel, ki-rajzolódtak az a helyszín, ahol állami életünk legelső időszakának fontos eseményei zajlottak le. az ásatások nagymértékben gazdagítják az államalapítási politikával kapcsolatosan újraalakuló, de még ma is sok tisztázandó kérdést magában rejtő nézeteket.

az ülészek első napján elhangzott nyolc előadás esztergomnak azzal az időszakkal foglalkozott, amikor a város az ország életében is kiemelkedő szerepet töltött be, a második napon pedig a török kortól napjainkig terjedő idők eseményeiből eleveztették fel jónéhányat. számba vették többek között, hogyan alakult a város társadalmi, politikai és gazdasági élete a 18. és a 19. században, hogyan kapcsolódott be esztergom és környékének munkássága a horthy-korszakban a különböző mozgalmakba. ismertették esztergom felszabadulásának katonai történetét, és foglalkoztak a város felszabadulás utáni iskolai és képzőművészeti életével./mti/

-.
-

- 37 -

NA 1645

bb 50. kitüntetések

k ol/pá/ny -cz

1973. november 9.

a népköztársaság elnöki tanácsa dr. ekés mihályt, a textil-ipari kutató intézet igazgatóját, és dr. keresztes imrét, az anilinfesték és vegyipari vállalat igazgatóját nyugállományba vonulása alkalmából, több évtizedes tevékenysége elismerésül a munka érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesítette.

a kitüntetését dr. bakos zsigmond miniszterhelyettes nyújtotta át pénteken a könnyűipari minisztériumban./mti/

bb 51. november 10: világifjúsági nap - a divsz közleménye

ny ?/hi -cz

1973. november 9.

november 10-én a demokratikus ifjúsági világszövetség és az öt kontinens haladó ifjúsága együtt ünnepli a divsz fennállásának 28. évfordulóját, a világifjúsági napot.

a z 1973-as év a divsz tevékenységének, nemzetközi jelentőségének és szerepének további fejlődését eredményezte. a számos nemzetközi és regionális jellegű ifjúsági megmozdulás sorából kimagaslók a x. világifjúsági és diák találkozó. a világszövetség, mint a vitmozgalom kezdeményezője, jelentős részt vállalt a jubiláris vit előkészítésében és lebonyolításában, ezzel is előmozdítva a világ ifjúsága anti-imperialista egységének szélesedését, újabb és újabb ifjúsági szervezetek bekapcsolását a békéért, a biztonságért, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért vívott közös harcba.

a x. vit-en került sor a vietnami nguyen van troi gyermekkórház felépítésére indított világméretű gyűjtési kampány sikeres befejezésére. a vit 25.000 küldöttének egységes állásfoglalása alapján a divsz újabb gyűjtési kampányt indított, amelynek célja egy iskola felépítése a dél-vietnami felszabadított övezetekben.

hasonlóan kivette a részét a divsz a békeörök moszkvai világkongresszusának előkészítéséből és sikeres megtartásából is. képviselői mind a 14 munkabizottságban tevékenyen közreműködtek, sőt a világszövetség a kongresszus keretében megtartott ifjúsági találkozón segítette elő, hogy a legkülönbözőbb politikai áramlatokat képviselő ifjúsági küldöttek egységesen foglaljanak állást a világkongresszus napirendjén szereplő valamennyi kérdésben.

/folyt köv/

-40-

16.20/ny

M 165

bb 51. / november 10: világifjúsági...folyt/ny

az 1973. évi gazdag eseménynaptár kiemelkedő kezdeményezése volt az április nemzetközi szolidaritási konferencia conakryban, a portugál gyarmatok felszabadító mozgalmainak hatékony támogatására. a divsz nemzetközi orvosbrigádöt küldött bissau-guinea felszabadított övezeteibe.

a chilei katonai puccsot követően a divsz konzultatív értekezletet szervezett budapestben minden olyan nemzetközi és regionális ifjúsági és diákszervezet részvételével, amelyek szolidaritási akciókat szerveznek a chilei hazafiak megsegítésére, és konkrét akcióprogramot dolgozott ki a politikai és az anyagi szolidaritás fejlesztésére.

a közel-keleti háboru újabb fellángolása után a divsz rendkívüli ülésen bélyegezte meg izrael agresszív politikáját és a mögötte álló amerikai imperializmust, és szolidaritási felhívással fordult a világ ifjúságához. a világszövetség november 22-i kezdettel világszerte arab szolidaritási hetet szervez és nemzetközi ifjúsági újságíró küldöttséget indít egyiptomba és szíriába.

1973. december 17-én ül össze bukarestben a divsz végrehajtó bizottsága, értékeli majd az egész év munkáját és egyben kidolgozza a világszövetség részletes munkaprogramját az 1974-es évre, hogy még eredményesebb munkát végezhesen az ifjúság egységének további erősítése érdekében, az anti-imperialista szolidaritás, a béke, a barátság és a társadalmi haladás jegyében./mti/

bb 53. meghalt özvegy nyers rezsóné

mm/ny hi -cz

1973. november 9.

özvegy nyers rezsóné, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, a munkásmozgalom régi harcosa 74 éves korában elhunyt. temetése november 12-én hétfőn 12 óra 45 perckor a kispesti újtetőn lesz.

mszmp xix.kerületi bizottsága./mti/

16.25/ny

-41-

M 175

bb 52. ülést tartott az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága

t pr fk hi bh -cz

1973. november 9.

dr. bognár józsef elnökletével pénteken a parlamentben ülést tartott az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága. a tanácskozáson - amelyen részt vett dr. dabronaki gyula államtitkár, a központi népi ellenőrzési bizottság elnöke, dr. lászló andor államtitkár, a magyar nemzeti bank elnöke, drecin józsef, az országos tervehivatal elnökhelyettese és vallus pál, az országos anyag- és árhivatal elnökhelyettese is - a képviselők a jövő esztendői állami költségvetés főbb irányelveiről tájékoztak.

az államháztartás jövő évi pénzügyi programjának főbb arányait korábban már megvitatta az országgyűlés három bizottsága, tagjaik észrevételeiről, véleményéről és javaslatairól most a bizottságok elnökei számoltak be. dr. belák sándor, a mezőgazdasági bizottság elnöke elmondotta, hogy összességében jónak tartották a költségvetési irányelveket, reálisnak ítélték az 1974-es tervet. szóvá tették viszont, hogy a kedvezőtlen adottságu termelőszövetkezetek támogatási rendszerén belül nagyobb hányadot kellene szentelni a hátrányos gazdálkodási feltételek felszámolására, megtartva természetesen - a szükséges mértékben - az ártámogatási gyakorlatot is. a képviselők úgy vélték, hogy növelni kellene a talajjavításra, meliorációra szánt összegeket, a nagyüzemi termelés mai fejlettségi fokán jobban kellene törődni az állat- és növényegészségüggyel, a gazdaságok belső utjainak kiépítésével. a bizottság tájékozódása szerint fokozottabb törődést igényel a szennyvíztisztítás is, amely az ország kiemelt területein hova-tovább az idegenforgalom növekedésének gátja lesz. szóba került az is, hogy a mezőgazdasági üzemeket érdekelttöbbé kell tenni termékeik feldolgozásában, csomagolásában és szállításában is.

dr. ortutay gyula, a kulturális bizottság elnöke egyebek között arról számolt be, hogy a képviselők nagy örömmel fogadták a népesedéspolitikai, családvédelmi rendelkezéseket, felhívták viszont az illetékesek figyelmét, hogy időben hozzá kell látni nagyszámú bölcsőde, óvoda, iskola tervezéséhez, építésének megkezdéséhez. sürgették az iskolafelújítások meggyorsítását, s leszögezték: rosszul értelmezett takarékoság az, ha egy-egy ilyen oktatási intézményt tornaterem, s egyéb kiszolgáló helyiségek nélkül hoznak tető alá. tapasztalataik szerint szerinte az országban meglehetősen sok művelődési otthon - gyakran mindössze egy helyiségből álló kulturális ,,létesítmény,, - alkalmatlan funkciójának betöltésére, ezek sokkal hasznosabban szolgálnának például iskolai tornateremként. kérték továbbá: az iskolai felszerelések beszerzésének pénzügyi gondjait - esetleg adókulcs-csökkentéssel - enyhítsék.

/folyt. köv./

MA 1700

- 42 -

bb 52. /ülést tartott... folyt./ bh

dr. pesta lászló, a szociális és egészségügyi bizottság elnöke elmondotta, hogy a bizottság tagjainak véleménye szerint még nem sikerült előbbre lépni a vidék orvosellátásában. sok a betöltetlen orvosi állás a falvakban, jóllehet a tanácsok gyakran komoly összegeket fordítanak minden igényt kielégítő orvosi lakás, korszerű rendelő felépítésére. az is nagy gondja az egészségügynek, hogy a különböző berendezések, műszerek ára - a világpiaci árak emelkedésének hatására is - nagymértékben növekszik, sejt alaposan megsínyli az intézmények költségvetése. felvetődött, hogy különböző orvosi műszereket, egészségügyi felszereléseket a kgst együttműködés keretében, megosztva gyárthatnának. a bizottság tagjai felhívták a figyelmet a mentő- és véső szolgálat, az intenzív osztályok fejlesztésének fontosságára is.

ezt követően dr. faluvégi lajos pénzügyminiszter ismertette az 1974-es népgazdasági terv. és költségvetés főbb irányelveit, s válaszolt a korábbi bizottsági üléseken elhangzott észrevételekre, javaslatokra. a terv- és költségvetési bizottság - alapos, elemző vita után - helyelőleg vette tudomásul a pénzügyminiszter szóbeli tájékoztatóját. a vitában felszólt valaska lászló, pályi sándorné, riss jeno, inokai jános, kurucz márton, nics jános, marton jános és novák béla országgyűlési képviselő.

az országgyűlés terv- és költségvetési bizottságának ülése dr. bognár józsef zárszavával ért véget./mti/

..

bb 55. hazautazott richard tötterman finn államtitkár

tm hi bh ta

1973. november 9.

richard tötterman, a finn külügyminisztérium államtitkára és felesége pénteken elutazott budapestre. a finn államtitkár látogatása során eszmecsere folytatott a külügyminisztérium vezető munkatársaival a nemzetközi helyzet időszzerű kérdéseiről. a szívélyes légkörű találkozáson a tárgyaló felek áttekintették a magyar-finn kapcsolatok alakulását is. a finn államtitkárt csütörtökön fogadta dr. timár mátyás, a minisztertanács elnökhelyettese.

a finn vendégeket a ferihegyi repülőtéren puja frigyes külügyminisztériumi államtitkár és felesége, valamint a külügyminisztérium több munkatársa bucsúztatta. jelen volt a finn köztársaság budapesti nagykövetségének képviselője is./mti/

..

- 43 -

16.40 bh

MA 1700

bb 54. a könnyűipar helyzete, s az államigazgatás továbbfejlesztésének tennivalói a tanácselnökök értekezletének napirendjén

t pr/mm/ny hi la

1973. november 9.

dr. papp lajos államtitkárnak, a minisztertanács tanácsi hivatala elnökének vezetésével pénteken a parlament delegációs termében értekezletet tartottak a megyei, a megyei városi, valamint a fővárosi tanácselnökök, az ülésen, amelyen résztvett varga péter, az mszmp központi bizottságának osztályvezető-helyettese is, a tanácsi vezetők elsőként a könnyűipari ágazat feladatairól tájékoztattak - a témáról keserű jánosné miniszter tartott előadást.

a negyedik öt éves terv főbb célkitűzéseinek várható teljesítését elemezve elmondotta egyebek között, hogy a könnyűipari ágazatnak a lakosság növekvő igényének kielégítése mellett jelentős export-bővülést is teljesítenie kell, termelésének volumenét - az 1968. évi változatlan áron számítva - 36 százalékkal kell emelnie. elmezéseik szerint feladatuknak eleget tesznek, s jóllehet a tervet esetleg túl is teljesítik, az ágazat termelésének összetétele nem mindenben egyezik meg az előirányzattal. így például kevesebb fonal, illetve szövet készül, ugyanakkor lényegesen több kötött kelmét állítanak elő vállalatok. az eredeti elképzelésektől eltérő termékösszetétel elsősorban a munkaerőhelyzetnek a számítottnál kedvezőtlenebb alakulása, s az igények változása indokolja. a termelés növekedésének üteme 1971-ben még elmaradt a tervezettől, a rákövetkező évben már valamivel meghaladta a számítottat, az idén pedig lényegesen meggyorsult.

a könnyűiparban 1973-ban kedvezően alakult a termelés, a várható növekedés eléri a 11 százalékosat. ezen belül 12-13 százalékos export emelkedéssel lehet számolni, s kedvező, hogy a tőkés export 18-20 százalékkal növekszik. az eredmények azt mutatják, hogy ilyen dinamikus termelésnövekedés a könnyűipari ágazatban még nem volt. jelentős eredményként lehet elkönyvelni, hogy az alapanyagok világpiacon áremelkedése lényegében nem befolyásolta a belföldi árszínvonalat.

termelési szerkezetük kialakításánál arra törekedtek, hogy új technológiák bevezetésével, a korszerű alapanyagok részarányának növelésével megfeleljenek a modern termelési struktúra követelményeinek, s befolyásolják a fogyasztók igényeit is. az 1970-es 13 százalékról a negyedik öt éves terv végéig 23 százalékra növelik a szintetikus szálak részarányát, s 68 százalékról 56 százalékra csökkentik a természetes szálak felhasználását. a bőrdíszműiparban 1975-re a természetes alapanyagot helyettesítő terméke részaránya 85 százalékra növekszik, míg a butoripar termelésén belül a fényezett butorok korábbi 36 százalékos aránya 42 százalékra emelkedik. 1970-ben termékeiknek még csupán 20 százalékát adták el határainkon túlra, ez az arány 1975-re a 25 százalékot is eléri. a könnyűipari vállalatok rugalmasságát bizonyítja, hogy a hazai kereskedelem igényeinek csökkenését 1972-ben már viszonylag zökkenőmentesen tudták exportmegrendelések elvállalásával áthidalni, így nem keletkezett tartósabb kapacitás-kihasználatlanság. a negyedik öt éves terv a könnyűipar kivitelének 46 százalékos növelését tűzte ki célul - a várható teljesítés 87 százalékos lesz.

/folyt köv/
16.50/ny

-44-

NA 17¹⁰

bb 54. / a könnyűipar helyzete.....1.folyt/ny.

a negyedik öt éves terv a könnyűipar fejlesztésére - különböző rekonstrukciók megvalósítására 27.5 milliárd forintot irányzott elő, 60 százalékkal többet, mint az elmúlt öt éves tervidőszakban. az ötödik öt éves terv feladataira való felkészülésre jóváhagyott újabb összegekkel együtt 1975 végéig még ennél is többet, mintegy 29 milliárd forintot ruházhatnak be. a rekonstrukciók lehetővé teszik, hogy a könnyűipar korszerűsítse termelőbázisát, több automata-gépet állítson be, megkezdje a fejlett ipari országokhoz, illetve a hazai ipar más ágaihoz mért viszonylagos technikai elmaradottságának felszámolását. a tervezett ütemben folyik a butoripar rekonstrukciója, két új butorgyár létesült, s körülbelül egymilliárd forintot költöttek a meglévő gyárak korszerűsítésére, a kis-és középüzemek fejlesztésére. a papíriparban már dolgoznak a felépült új üzemek, teljes kihasználásuk érdekében azonban még sok a tennivaló. a nyomdaipar rekonstrukciója áthúzódik az ötödik öt éves terv idejére, a szakágazat legnagyobb beruházása, az athenaeum nyomda fejlesztése csak 1974-ben kezdődik meg. a kiemelt fejlesztési programként kezelt ruházati rekonstrukció megvalósítása - némi lemaradással megfelelően halad.

a negyedik öt éves terv a könnyűipari ágazatban a munkáslétszám tíz százalékos növekedésével számolt, ezzel szemben - még kedvező esetben is - 0.5 - 1 százalékos létszámcsökkenés várható. a legkedvezőtlenebb helyzet a pamutiparban alakult ki, a könnyűiparon belül viszont a textilruházati ipar munkaerőellátása a legjobb. a munkaerőcsökkenés budapesten volt a legnagyobb mértékű, 1972-ben - 1970-hez mérten - a létszám csaknem 17.000 fővel csökkent. a könnyűipari ágazatban dolgozó munkások személyi jövedelme 1970 és 1972 között 6.9 százalékkal növekedett, az ideai állami bérintézkedések - a vállalati saját forrásokat is figyelembe véve - 11.1 százalékos jövedelem-emelkedést tesznek lehetővé. az országos átlagnál magasabb központi bérfejlesztést a nők magas aránya, a többműszakos munkarend, valamint az elmúlt évek viszonylag alacsony mértékű személyi jövedelem-növekedése indokolta.

keserű jánosné tájékoztatóját vita követte, majd - a tanácskozás másik témájaként - dr. varga józsef, a minisztertanács tanácsi hivatalának elnökhelyettese számolt be az államigazgatás továbbfejlesztéséről szóló kormányhatározat tanácsi vonatkozású előírásainak végrehajtásáról elmondotta, hogy lényegében befejeződött a tanácsi hatáskörök felülvizsgálata, több ezer hatáskört, illetve egyéb jogi szabályozást változtattak meg. az intézkedések kedvező hatása már lemérhető: a döntések ott születnek meg, ahol a körülményeket is ismerik, demokratikusabb lett, s népképviselői ellenőrzés alá került az ügyintézés, szorosabbá vált a hatóság és a lakosság kapcsolata, az állampolgárok könnyebben igazodnak el a paragrafusok között.

/folyt köv/
16.55/ny

-45-

NA 17²⁰

bb 54. / a könnyűipar helyzete.....2.folyt/ny

külön vizsgálat tárgya volt, hogy mikor láthatnak el közhatalmi tevékenységet vállalatok, intézmények is, mikor rendelkezhetnek hatósági jogokkal. az ilyen jogkörű vállalatok, intézmények munkája jelentős mértékben formálja a közvéleményt, alakítja az államigazgatási feladatok ellátásáról kialakult képet. amíg az államigazgatási szervek az utóbbi években az ügyfelekkel való udvarias és kulturált érintkezési formák kialakítására törekedtek, addig egyes vállalatok - gyakran még akkor is, ha semmiféle hatósági jogkörük nincs - monopóliumhelyzetük tudatában valamiféle alá-fölé rendeltséget akarnak kialakítani. az államigazgatási szervek döntései ellen az ügyfélnek több, jól ismert jogorvoslati lehetősége is van, a hatósági feladatokat is ellátó vállalatok eljárása viszont általában nincs megfélemlően szabályozva, s az állampolgár gyakran azt sem tudja, hogy a rá nézve sérelmes vállalati határozat ellen fellebbezhet-e valahová. igen fontos teendő a valóban közhatalmi, hatósági jogoknak a látszatjogoktól való egyértelmű elhatárolása, s olyan jogi biztosítékok megteremtése, amelyek megfelelő garanciát nyújtanak az ügyfél érdekeinek érvényesüléséhez. az is szükségesnek látszik - foglaltak állást a tanácselnökök - hogy az illetékes minisztériumok és országos hatáskörű szervek vizsgálják felül a különböző közművállalatok és a fogyasztók kapcsolatára vonatkozó jelenlegi jogszabályokat, vállalati ügyrendeket. külön vizsgálatot igényel, hogy a közszolgáltató vállalatok esetében mennyiben indokolt a közhatalmi jogosítványok további fenntartása, s e jogokat vagy azok egyrészt mikor tudják átvenni a tanácsi szakigazgatási szervek.

az előterjesztéseket követő vitában felszólalt szabópál Antal, a tolna megyei, kiss István, a komárom megyei, dr. pénzes János, a szabolcs-szatmár megyei, dr. komócsin Mihály, a csongrád megyei, dr. mondok Pál, a pest megyei tanács elnöke, valamint sugár Imre, a somogy megyei tanács elnökhelyettese és Fajkos Aladárné dr. a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának titkára.

az értekezlet dr. Papp Lajos zárszavával ért véget./mti/

--

bb 29. /befejezte munkáját ... 2. folyt. /bh

a kétnapos tanácskozás munkáját dr. Wild Frigyes, a magyarországi németek demokratikus szövetségének főtítkára foglalta össze. ezután került sor a szövetség alapszabályzatának módosítására. majd megválasztották a két kongresszus között tevékenykedő országos választmány 76 tagját. végül munkabizottságokat alakítottak.

a kongresszuson megválasztották a magyarországi németek demokratikus szövetségének új főtítkárát, Réger Antal személyében. az elnök ismét dr. Krauth János lett. az alelnökök: Röckl József és Hambuch Géza. a kongresszus befejezésekor Réger Antal, az új főtítkár köszönetet mondott az előlegezett bizalomért és megköszönte dr. Wild Frigyes eddigi munkásságát, majd dr. Krauth János elnök zárszava következett./mti/

--

- 46 -

NA 1700

bb 56. Kádár János,

tm hi bh la

1973. november 9.

az MSZMP KB első titkára, Losonczy Pál, az elnöki tanács elnöke, Fock Jenő, a minisztertanács elnöke és Apró Antal, az országgyűlés elnöke fogadta Kádár Istvánt, hazánk új phenjani nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére./mti/

--

bb 57. új építőanyagipari bázis - felavatták a bátaszéki cserép- és vázkerámiagyárat

vid kz bh la

1973. november 9.

pénteken felavatták a baranya-tolna megyei téglaiipari vállalat bátaszéki cserép- és vázkerámiagyárat. ez az ország legkorszerűbb és legnagyobb cserépgyára. az ünnepségen padányi Mihály építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet, s kitüntetésekkel nyújtott át az építkezésben kitűnt dolgozóknak.

a mintegy négyszázötven millió forintos költséggel felépült új gyárban csaknem minden munkafolyamatot automatizáltak. a legmodernebb hazai és külföldi gépekkel szerelték fel, a szomszédos bányából nagyteljesítményű kotrógépekkel termelik ki az agyagot, s ezt fedett szállítórendszerrel továbbítják az előkészítőbe. a gyárhoz tartozó óriási agyagtároló lehetővé teszi, hogy az időjárástól függetlenül - télen is - termelhet az üzem. az öt hajós huszezer négyzetméter alapterületű csarnoképületben gombnyomásra, úszerfalakról és szekrényekről irányítják a cserép- és vázkerámia gyártást.

az új üzemben évente 50 millió hornyolt, illetve sajtolt tetőcserepet és ugyanennyi vázkerámiát gyártanak. az utóbbi igen sokoldalúan üreges blokkteglaként, különböző méretű falidomként és fűdémszerkezeti elemként is felhasználható. a bátaszéki gyárban már az idei év végéig többmillió cserepet és vázkerámiát készítenek./mti/

--

NA 1700

- 47 -

bb 58. hazánkba érkezett a finn honvédelmi miniszter

t vt fk hi bh la

1973. november 9.

Czinege Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter meghívására pénteken délután néhány napos baráti látogatásra Budapestre érkezett Kristian Gestrin, a finn köztársaság honvédelmi minisztere és kísérete. A vendéget a ferihegyi repülőtéren katonai tiszteletadással fogadták. A fogadtatáson megjelent Czinege Lajossal az élen a honvédelmi minisztérium katonai tanácsának tagjai, továbbá Rónai Rudolf, Helsinkiben magyar nagykövete. Ugyancsak ott volt az érkezésnél Paul Jyrka-Nkallio, a finn köztársaság budapesti nagykövete.

A finn honvédelmi miniszter és kísérete délután a Hősök terein megkoszorúzta a magyar Hősök emlékművét. A koszorúzásnál jelen volt Czinege Lajos, Csémi Károly altábornagy, honvédelmi minisztériumi államtitkár és a tábornoki kar több más tagja, Rónai Rudolf, Giltnér Andor, a fővárosi tanács elnökhelyettese, valamint Paul Jyrka-Nkallio.

A nap folyamán Czinege Lajos hivatalában fogadta finn vendégeit és megkezdődtek a hivatalos tárgyalások a finn honvédelmi miniszterrel és kíséretének tagjaival. A tanácskozáson részt vett Paul Jyrka-Nkallio is.

Czinege Lajos este vacsorát adott a finn honvédelmi miniszter, Kristian Gestrin és kísérete tiszteletére. A vacsorán a két honvédelmi miniszter pohárköszöntőt mondott. / folyt. köv. /

bb 59. színházi ankét a fészekben

t ro mm hi bh la

1973. november 9.

A budapesti művészeti heteken vendégszerepelt vidéki színházak előadásainak művészeti tapasztalatairól rendezett ankétot pénteken a Fészek klubban a színházművészeti szövetség rendező tagozata. Vámos László, az Operettszínház főrendezője vezette a kilenc előadást értékelő vitát, amelyben a bemutatkozó színházak rendezői, díszlet- és jelmeztervezői, dramaturgjai és színészei vettek részt.

/folyt. köv./

- 48 -

M 1810

bb 59. /színházi ankét ... folyt./ bh

Vámos László utalt arra, hogy az előadás-sorozat kedvező összképet nyújtott a társulatokról, amelyek a pillanatnyilag legjobb, legérettebb előadásaikkal léptek a főváros közönsége elé. Kiemelte az előadások „professzionizmusát”, a darabok színész-vezetését, átlagszínvonalát, amely jelentős általános fejlődéssről tanuskodott. Külön elismerő szavakkal szólt a Kecskeméti Katona József Színház Troilus és Cressida előadásáról. A Ruszt József rendezte darabot az egész magyar Shakespeare-játzás történetének jelentős állomásaként regisztrálta. /mt1/

bb 60. a belföldi szerkesztőség híreinek jegyzéke 13 00 órától 18 00 óráig

bh la

1973. november 9.

28. győr megyei szövetkezeti kulturális küldöttség utazott Ausztriába
 29. német nemzetiségi kongresszus
 30. sajtótájékoztató a „megbízhatóság az elektronikában”,
 31. alapkövetelési ünnepség pécsen
 32. tehergépkocsik felülvizsgálata
 33. mezőgazdasági és kemizálási szakemberek tanácskozása
 34. szocialista szerződés
 35. ki mit tud helyzettjei
 36. elutazott az szmbt küldöttsége
 37. a belga k p küldöttségének magyarországi látogatása
 38. koreai fogadás
 39. kádár János távirata Alvaro Cunhalhoz
 40. az mszmp kb távirata az angol pártkongresszushoz
 41. felavatták a szovjet kultúra és tudomány házát
 42. átadták a forgalomnak a debreceni felüljárót
 43. velencei-tó
 44. pothornik József köszöntése
 45. várostörténeti tudományos ülés Szegedben
 46. a házasság védelme
 47. Süli András mai festő kiállítása
 48. megnyílt a Kecskeméti Kamara-színház
 49. hazaérkezett Ausztriából a szot-küldöttség
 50. kitüntetések
 51. a divsz közleménye
 52. az országgyűlés terv- és költségvetési bizottságának ülése
 53. meghalt özvegy Nyers Rezsőné
 54. tanácselnökök értekezlete
 55. hazautazott a finn külügyi államtitkár
 56. kádár János fogadta az új phenjani nagykövetet
 57. felavatták a bátaszéki cserépgyárat
 58. finn honvédelmi miniszter
 59. színházi ankét a fészekben
 60. hírjegyzék
- /mt1/

- 49 -

18.02 bh

M 1815

bb 61. magyar- szovjet baráti est faddon

vid/kz/ny La

1973. november 9.

pénteken magyar-szovjet barátsági estet rendeztek faddon, a községi és termelőszövetkezeti művelődési házban. tolna megye szovjetunióbeli testvérmegyéje, tambov politikai és kulturális delegációja tolnai ferencnek, a megyei pártbizottság titkárának társaságában a duna menti községbe látogatott, s találkozott a helyi párt-, állami és szövetkezeti vezetőkkel, dolgozókkal. a gyűlésen tatár lajos, a szekszárdi járási pártbizottság első titkára mondott beszédet, felszólalt olga kondratyevna szazonova, a tambov megyei pártbizottság titkára, a szovjet delegáció vezetője is. a barátsági esten a csaknem száz tagu tambovi művészeti együttes mutatta be hangulatos műsorát./mti/

--

bb 62. felhasználható 19 órától

a ,, csongor és tünde,, bemutatója veszprémben

vid/kz/ny -la

1973. november 9.

a veszprémi petőfi színházban péntek este mutatták be vörösmarty mihály: ,, csongor és tünde,, című kétrészes játékát. a darabot valló péter rendezte. zenéjét molnár péter és walla ervin szerzte, díszletét najmányi lászló, jelmezeit pedig hruby mária tervezte./mti/

--

a szerkesztőségek figyelmébe !

ny la

1973. november 10.

a mai bb 40.számú / az mszmp kb / hír második sorában péntek helyett

s z o m b a t

irandó./mti/

--

18.50/ny

-50-

bb.63. időjárásjelentés

gg/fé la

1973.november 9.

a meteorológiai intézet jelenti november 9-én, pénteken este 19 órakor:

többfelé reggel köd.

várható időjárás szombat estig: változóan felhős idő, valószínűleg már eső nélkül. napközben mérsékelt, időnként megélénkülő délnyugati, nyugati szél.

a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton általában 9-14 fok között, a tartósan ködös helyeken 5 fok körül./mti/

--

bb 64. szépvölgyi zoltán

gg hi bh la

1973. november 9.

a fővárosi tanács elnöke - küldöttség élén - péntek este hazaérkezett párizsból. a delegáció a budapestet bemutató kiállítás megnyitójára utazott a francia fővárosba, s az elmúlt napokban több alkalommal megbeszéléseket folytatott a párizsi városi tanács vezetőivel városfejlesztési problémákról és tervekről./mti/

--

bb 65. pénteken hazaérkezett

tm hi bh la

1973 november 9.

norvégiából varga gyula, az mszmp központi bizottságának tagja, a zala megyei pártbizottság első titkára, aki részt vett norvégia kommunista pártjának xiv. kongresszusán.

ugyancsak hazaérkezett peruból borbély sándor, a központi bizottság tagja, a csepel vas - és fémművek pártbizottságának első titkára, aki az mszmp képviselőjeként részt vett a perui kommunista párt vi. kongresszusán. a küldöttségeket a ferihegyi repülőtéren kozári józsef, a központi bizottság osztályvezetője fogadta./mti/

--
- 51 -

21.25 bh

NA 2/20

bb 58. /hazánkba érkezett a finn 1. folyt./ bh

a szívélyes, baráti hangulatu vacsorán részt vettek a honvédelmi minisztérium katonai tanácsának tagjai, nagy jános külügyminiszterhelyettes, a magyar néphadsereg több tábornoka és vezető beosztású tisztje. jelen volt római rudolf és paul jyrka:nkallio is./mti/

--

bb 66. halálos gázolás a szent istván köruton

i ms gg bh la

1973. november 9.

pénteken délben fél egy után a szent istván körut 19 számú ház előtt egy 6-os jelzésű villamos elgázolta fürber károly 84 éves nyugdíjast. a szerencsétlen ember a helyszínen meghalt. a rendőrség vizsgálatot indított a felelősség megállapítására./mti/

--

bb 67. v.a. kirillin látogatása az mta számítástechnikai és automatizálási kutató intézetében

t gy mir gg hi bh la

1973. november 9.

péntek délután v.a. kirillin akadémikus, a szovjetunió minisztertanácsának elnökhelyettese, a szovjetunió minisztertanácsa tudományos és műszaki állami bizottságának elnöke - vezetésével hazánkban tartózkodó szovjet küldöttség tagjaival - dr. ajtai miklósnak, a minisztertanács elnökhelyettesének, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnökének társaságában ellátogatott az mta számítástechnikai és automatizálási kutató intézetébe.

a vendégek et az intézetben tétényi pál, a magyar tudományos akadémia főtitkárhelyettese, dr. arató mátyás, az intézet igazgatójának első helyettese fogadta. a látogatókat az igazgatóhelyettes tájékoztatta az intézet munkájáról. egyebek közt elmondta, hogy az intézet a számítástechnikai kutatások és a számítástechnika alkalmazásának, valamint az alkalmazott matematikai és automatizálási kutatásoknak az akadémiai kutatási bázisa. az intézet irányításával sokrétű feladatokat lát el az akadémia központi számítógépe. a berendezés több bonyolult számítástechnikai feladat egyidejű megoldását teszi lehetővé, jóval rövidebb idő alatt, mint amire a kisebb számítógépek képesek. a jelenlegi feladatokkal kapcsolatban elmondta, hogyan készülnek a szocialista országok egységes számítástechnikai rendszerének hazai alkalmazására; beszélt a különböző kutatási osztályok munkájáról eredményeiről.

/folyt. köv./

- 52 -

21.00 bh

M 2/20

bb 67. /v.a.kirillin ... 1. folyt./ bh

v.a. kirillin egyebek között arról érdeklődött: fejlesztik-e a főként ipari kooperációt szolgáló magyar számítógépeket? válaszként elmondták, a közeljövő legfontosabb feladata, hogy a hazai r-10-es számítógépeket minél több programmal lássák el. az intézetben elsősorban a kis számítógépek alkalmazási területeinek lehetőségeit kutatják.

a vendégek a továbbiakban megtekintettek több laboratóriumot, s egyebek között azt a gépet, amely számítógép segítségével tervezi meg a különböző számítástechnikai elektronikus berendezéseket. érdeklődésükre elmondták, hogy ezeknek a berendezéseknek nemcsak a terveit készíti az intézet, hanem kisebb sorozatokban a gyártásukat is vállalják.

bemutatták azt a lyukszalag vezérlésű műhely-számítógépet is, melynek segítségével a közeljövőben közvetlenül irányítják majd az iparban használt gépeket. v.a. kirillin az intézet vezetőitől arról érdeklődött, hol tartanak ennek a rendszernek a kidolgozásában. mint elmondták, az első ilyen rendszert - amely egy kisebb számítógép segítségével emberi beavatkozás nélkül 6-8 szerszámgépet is üzemeltethet, hamarosan kipróbálják a csepeli szerszámgépgyár mintáüzemében. megemlítették azt is, hogy ezt az automatizált termelési eljárást a szocialista országok hasonló intézményei közül elsőként a magyar szakemberek dolgozták ki. ez megfelel a legfejlettebb ipari országok műszaki-technikai színvonalának is.

a vendégek nagy érdeklődéssel tanulmányozták a számítógépes tervezés legkorszerűbb eszközét, az ugynevezett grafikus display-berendezést, amely ,, gépesíti,, a tervezőmérnökök és műszaki szakemberek munkáját. a vendégek ezenkívül megtekintették a videoton-ban készült első hazai gyártmányú számítógépet és az intézet számítóközpontját.

a látogatás további részében élénk eszmecsere alakult ki országaink közös kutatómunkájának jelentőségéről. szó volt arról, hogy sok magyar szakember szerzett magasfokú képzettséget a szovjetunióban. az intézet szoros kapcsolatokat alakított ki a szovjet akadémiai intézetekkel, többek között a Lomonoszov egyetem különböző tanszékeivel. a tudományos együttműködés gyümölcsötvetése mindkét országban közös célt szolgál: a termékek tökéletesítését, a termelés hatékonyságának fokozását, egységes szerkezetű megoldású számítógépek és eszközök kialakítását.

/folyt. köv./

- 53 -

21.06 bh

M 2/20

bb 67. /v.a. kirillin... 2. folyt./

a két ország szakemberei a kgst munkabizottságok keretében szorosan együttműködnek a szocialista országok egységes számítógép-programjának kidolgozásán. céljuk, hogy a számítástechnikát a műszaki és gazdasági élet legkülönbözőbb területein - elsősorban az automatizálásban - minél szélesebb körben alkalmazzák. a moszkvai akadémia számítástechnikai központtal és a matematikai intézettel együttműködve például a matematikai statisztika területén közösen oldanak meg különböző kutatási és programozási feladatokat. a lett tudományos akadémia számítástechnikai és elektronikai intézetével pedig a számítástechnikai elektronikus berendezések számítógépes tervezésében segítik egymás munkáját. ennek keretében a számítógépes tervező-rendszer egyes elemeit közösen, másokat pedig munkamegosztásban készítenek el./mti/

--

bb 68. a belföldi szerkesztőség hireinek jegyzéke 18.00 órától zárásig

1973. november 9.

bh la

61. magyar-szovjet baráti est
62. ,, csongor és tünde,,
63. időjárásjelentés
64. hazaérkezett szépvölgyi zoltán
65. hazaérkeztek az mszmp képviselői a norvég és a perui kongresszusról
66. halálos gázolás
67. kirillin látogatása az mta számítástechnikai...
68. hírjegyzék

/mti/

--

- v é g e -

készült az mti belpolitikai szerkesztőségében
főszerkesztő: burján sándor
ügyeletes szerkesztő: koncz antal
szerkesztő: halasi györgy
lakatos erzsébet

- 5 4 -

21.15 bh

kt 2/25

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon:159-490

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel

1

m t i b e l f ö l d i h í r e k

1973. november 10.

bb 1. egyetemi, főiskolai tájékoztatók - érettségizőknek

1 hi/gg/ny hi la

1973. november 10.

a művelődésügyi minisztérium felsőoktatáspolitikai főosztálya, a fővárosi tanács művelődésügyi főosztálya és a fővárosi pályaválasztási intézet megállapodott, hogy közösen segítik a mostani tanévben nappali tagozaton érettségiző, és a budapesti felsőoktatási intézményekben tovább tanulni szándékozó diákok pályaválasztását. ennek érdekében valamennyi budapesti felsőoktatási intézményben az oktatók közreműködésével tájékoztatót tartanak az iskolatípus követelmény-rendszeréről, az oktatómunka tartalmi kérdéseiről, magáról a választandó szakterületről, pályáról.

/folyt köv /

-1-

M